

Møte onsdag den 25. november 2015 kl. 10

President: Marit Nybakk

Dagsorden (nr. 20):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentanten for Oslo, Peter N. Myhre, har tatt sete.

Ad fravikelse fra forretningsordenen i forbindelse med kontrollhøring

Presidenten: Presidenten vil opplyse om at det er kommet en henvendelse fra kontroll- og konstitusjonskomiteen angående en kontrollhøring som planlegges i komiteens regi. På grunn av problemer med å finne tidspunkt for høringen har komiteen sendt brev til presidentskapet og anmodet om å få holde høringen på en dag hvor det pågår stortingsmøte, dvs. i morgen, torsdag 26. november. Deres høringen skal foregå denne dagen, når det er møte i salen, betinger det at forretningsordenens § 27 tredje ledd annet punktum må fravikes.

Presidenten foreslår at anmodningen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen imøtekommes, og at Stortinget godkjenner at nevnte bestemmelse i forretningsordenen fravikes.

Er det noen innvendinger mot dette? – Det er det ikke, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:01:55]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Tine Sundtoft, Anders Anundsen og Sylvi Listhaug vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Terje Aasland.

Terje Aasland (A) [10:02:37]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Klimatoppmøtet i Paris blir utrolig viktig, og er utvilsomt et møte som handler om vår framtid. Det er ingen tvil om at resultatet av Paris-møtet må være en juridisk bindende avtale.

Norges rolle og ansvar på møtet og i det internasjonale klimaarbeidet er betydelig. Klima- og miljøministeren bærer derfor et tungt ansvar på sine skuldre, ikke bare for Norges posisjon, men for klodens framtid.

I vår regjeringstid, under Stoltenberg, styrket vi gjennom åtte år Norges rolle og ansvar i det internasjonale

klimaarbeidet. Vi fikk på plass og styrket regnskogsatsingen, vi fikk økt energibistanden, og vi viste vårt ansvar som et rikt land og tok en internasjonalt tydelig rolle som en del av vår solidariske holdning i klimaspørsmålet.

Etter at stafettpinnen har blitt overlevert den blå-blå regjeringen, har dette fra regjeringens side blitt betydelig endret. Ikke retorisk, for der er de gode, men faktisk, gjennom praktisk politikk og evne til å prioritere. Der ser vi at det er langt fra retorikk til politisk konkretisering.

2015 har vært et langt tilløp på vei mot hoppkanten Paris-toppmøtet kan betraktes som. Stilen i tilløpet er ikke avgjørende for et godt hopp, men det er viktig å fullføre på hoppkanten. Hva er det som skjer? I stedet for å skyte fart ved å styrke Norges internasjonale rolle, øke bidraget og forsterke det solidariske ansvaret klimautfordringen påkaller, faller regjeringen på hoppkanten. Hva tenker verdens ledere om dramatiske kutt i klimabistanden, hva tenker verdens ledere som samles i Paris? Dersom statsråden virkelig mener at penger og klimabistand er avgjørende, hva tror hun nå verdens ledere tenker og tror om Norges innsats?

Statsråd Tine Sundtoft [10:04:49]: Jeg er veldig glad for at representanten Aasland stiller dette spørsmålet fire dager før statsministeren og jeg setter oss på flyet til Paris for et møte som hvis vi lykkes, vil føre til den viktigste avtalen i vår tid.

Det er et tungt ansvar regjeringen har tatt på seg. Nettopp derfor har regjeringen brukt veldig mye tid på det internasjonale klimaarbeidet. Jeg har personlig hittil i 2015 sittet 33 dager i internasjonale klimatoppmøter for å diskutere dette og forberede oss til Paris. Norge blir nå invitert til alle møtene i Major Economies Forum, sammen med de største utslippslandene – ikke fordi vi er det største utslippslandet, men fordi vi bidrar konstruktivt. Den rollen Norge fikk i Lima i fjor på overtid da vi satt og konsulterte de ti grupperingene i verden for å se om vi kunne klare å finne et kompromiss før vi dro fra hverandre, er et eksempel på det.

Jeg deltok på den såkalte Pre-COP-en i Paris for 14 dager siden, som var det siste møtet før vi nå treffes til klimatoppmøtet. Der ble Norge og jeg bedt om å lede samtalen rundt ambisjon. Hvorfor blir Norge bedt om det? Jo, fordi vi er det landet i verden som tidligst begynte å snakke om behovet for et langsiktig mål, behovet for at Paris blir vendepunktet i det internasjonale klimaarbeidet. Da vi hadde denne Pre-COP-en i Paris, var det etter at vi hadde lagt fram tilleggsproposisjonen for 2016. Jeg hørte ingen kommentere hva vi måtte foreslå der, i en spesiell situasjon grunnet flyktninger. Det landene legger merke til, er at Norge – også ved foregående regjering – har vært til å stole på, med langsiktig internasjonal klimafinansiering. Vi er til tross for de siste kuttene i verdenstoppen på dette. Det legges merke til.

Terje Aasland (A) [10:07:02]: Jeg tror retorikk i denne salen har liten betydning for Norges gjennomslagskraft i Paris, dessverre. Det vi faktisk nå opplever, rett i forkant av Paris-toppmøtet, er at den norske klimainnsatsen inter-

nasjonalt blir dramatisk redusert. Det er utvilsomt sånn at vi helt opplagt ser, i hvert fall vi som sitter utenfor regjering, at klimaministeren mangler gjennomslagskraft i regjeringen.

Mitt spørsmål blir derfor: Blir det lettere eller vanskeligere å nå klimareduksjoner om alle landenes regjeringer gjorde nettopp som hennes regjering og kuttet i den internasjonale klimabistanden?

Statsråd Tine Sundtoft [10:07:50]: Nå prøvde jeg i mitt første svar å formidle hva slags rolle Norge spiller utenfor Norges grenser. Vi når jo ikke gode resultater i Paris grunnet god eller dårlig retorikk i denne salen. Vi når en avtale i Paris fordi vi jobber sammen med andre land. Det er det Norge har gjort konstruktivt over mange år.

Til tross for representantens forsøk på å svekke denne klima- og miljøministeren, er det denne klima- og miljøministeren som senest for 14 dager siden ble bedt av vertslandet Frankrike om å lede samtalene om ambisjon. For det henger godt sammen hva Norge sier, og hva vi gjør. Det at Brasil nå har levert sine egne veldig offensive utslippsmål, at de kan vise til at Amazonasfondet fungerer, er takket være den norske klima- og skogsatsingen – og hva vi har levert på dette. Til tross for kutt neste år skal vi følge opp de resultatbaserte avtalene vi har med viktige skogland. Det legger verden merke til.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Åsmund Aukrust.

Åsmund Aukrust (A) [10:09:08]: Jeg har lyst til å fortsette der statsråden avsluttet. Hun sa at dette legger verden merke til. Jeg er helt enig i at verden ikke legger merke til god retorikk, men den legger merke til hva vi faktisk gjør.

Den 29. oktober holdt klimaministeren tale i London, sammen med bl.a. prins Charles. Der sa hun at Norge sto klar til å øke sine bevilgninger til regnskogen. Så reiste hun hjem, og dagen etter foreslo den samme klimaministeren å kutte nesten 400 mill. kr i regnskogsatsingen. Til sitt forsvar for kuttet sier ministeren:

«Vi har ikke forlatt prinsippet om å bidra med tre milliarder kroner årlig.»

Vel, det er sikkert et fint prinsipp, men et prinsipp spiller liten rolle når man foreslår kutt. Klima reddes ikke av prinsipper, men av faktiske beslutninger. Mener klimaministeren at Paris-møtet vil bli vellykket om folk reiser dit med prinsipper, mens de, når de kommer hjem, kutter i budsjettene hjemme?

Statsråd Tine Sundtoft [10:10:04]: Det er en nær sammenheng mellom hva land nå leverer, og hva det forventes at vi gjør etter Paris-avtalen.

170 land har nå levert sine utslippsmål. Flere av disse landene har sagt at de trenger finansieringshjelp fra andre land. Derfor er det et viktig prinsipp for Norge, vi er langsiktige. Vi sa allerede i Warszawa for to år siden at vi skal fortsette klima- og skogsatsingen fram til 2020. Det er nettopp det som gir en forutsigbarhet for de landene vi sam-

arbeider med. Det er derfor – som jeg nevnte – Brasil kan komme opp med ambisiøse utslippsmål.

Og det er derfor jeg gjentatte ganger har forklart at til tross for kutt i en ekstraordinær situasjon er Norge det land i verden som leverer mest når det gjelder internasjonal klimafinansiering. Det legges merke til. Dette skal vi fortsette å gjøre, til tross for kutt i 2016-budsjettet. Og dette stoler andre land på.

Presidenten: Simon Molvær Grimstad – til oppfølgingsspørsmål.

Simon Molvær Grimstad (KrF) [10:11:18]: Først vil eg seie at Kristeleg Folkeparti er glad for at budsjettavtalen med regjeringspartia gjev eit vesentleg grønare budsjett. Statsminister Erna Solberg uttalte i går til NTB at vi er for seint ute med tiltak for å nå vedtekne klimamål innan 2020. Vidare viser statsministeren til at jernbaneutbygginga tek for lang tid, og at vi dermed ikkje får flytta transport frå veg til bane så tidleg som ønskt.

Deler statsråd Tine Sundtoft statsministeren sin pessimisme med omsyn til klimamål som er vedtekne i denne salen?

Statsråd Tine Sundtoft [10:12:01]: Jeg synes statsminister Erna Solberg hadde gode refleksjoner rundt dette, der vi føler at denne saken står. For det første er det veldig bra at vi landet en budsjettavtale sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti. Det er ingen tvil om at det er på denne siden av den politiske midtstreken det leveres mest offensiv klima- og miljøpolitikk.

Vi har sagt flere ganger at vi ikke kom til dekket bord da vi overtok i regjering for drøye to år siden. Det var vi som bestilte gap-rapporten og så hvordan vi lå an til å nå 2020-målene. Vi har redusert gapet, og det har aldri vært så lavt som nå – 6,5 millioner tonn. Det har sammenheng med at vi har forsterket ambisjonene gjennom 2030-målene. Det som vi er opptatt av, er å gjøre riktige tiltak, hvor jernbanesatsing kanskje er noe av det viktigste. Men statsministeren har helt rett i at om vi da får redusert utslippene i 2019 eller i 2021 på grunn av vår jernbanesatsing, er underordnet den omstillingen vi skal ha mot et lavutslippssamfunn.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:13:20]: Det skal bli litt mer om hva Norge sier, og hva Norge gjør. I fjor høst sa statsråden:

«Det skal investeres 45 milliarder dollar i energi fram mot 2030. Skal vi klare å kutte utslipp og nå klimamålene, så må disse pengene investeres riktig. Vi medvirker nå til økt investering i fornybare energikilder.»

Det sa statsråden i forbindelse med at regjeringen presenterte at de økte kapitaltilgangen til Statkraft med 10 mrd. kr.

I budsjettforliket, som representantene nettopp sto her og roste, har regjeringen plukket 5 av de 10 milliardene vekk fra Statkraft. Det ble altså 5 milliarder mindre å in-

vestere med i fornybare energikilder. Mener statsråden at det kommer til å føre til mer – eller mindre – utbygging av fornybar energi, og synes statsråden at det er et godt signal om norsk klimaoppfølging?

Statsråd Tine Sundtoft [10:14:23]: Denne regjeringen har, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, foreslått og fått tilslutning i Stortinget til våre 2030-mål, hvor vi har fem innsatsområder, og der fornybar energi er ett av de fem innsatsområdene. Dette er ett område hvor Norge både kan kutte utslipp i Norge og også bidra utenfor Norges grenser.

Derfor har denne regjeringen satset mye på fornybar energi, og vi har bedret rammebetingelsene. Vi har foreslått nye avskrivningsregler for vindkraft, vi har gjort tilpasninger i elsertifikatorordningen, vi har gitt konsesjon til to utenlandskabler, og vi har lagt til rette for gode muligheter for nettilknytning på Fosen og i Snillfjordområdet. Vi har gitt Statkraft et egenkapitalinnskudd på 5 mrd. kr, og vi har nå også satt i gang arbeidet med å se på et nytt investeringsfond som bl.a. skal investere i fornybar energi. Vi ønsker at det fondet på sikt skal ha en forvaltningskapital på 20 mrd. kr. Så vi gjør mye innen fornybar energi.

Presidenten: Ola Elvestuen – til oppfølgingsspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:15:45]: Jeg vil tilbake til Paris og den norske internasjonale skog- og regnskogsatsingen, for det er klart at det er viktig at vi holder trykket på det, også fra 2020 og utover, og at vi har et utvidet samarbeid med andre land. Det handler jo ikke bare om de midlene man bruker, først og fremst handler det om de resultatene man klarer å oppnå med hensyn til redusert avskoging.

Jeg er også interessert i om vi kan se på noen tillegg til de prosessene som vi har, for i den budsjettavtalen som Venstre, Kristelig Folkeparti og regjeringen nå har inngått, har vi også en egen merknad om økt satsing på mangroveskog. Da handler det ikke bare om å ivareta, men i sterk grad også om å reetablere.

Da blir mitt spørsmål: Hvordan ser statsråden på en slik utvikling, med en utvidelse av satsingen, også med å inkludere mangroveskog?

Statsråd Tine Sundtoft [10:16:44]: Når vi også har foreslått et globalt mål om klimanøytralitet, er vi helt avhengige av at vi klarer både å ta vare på regnskogene våre, og også å få mer regnskog. Derfor er vi veldig glade for at både Storbritannia og Tyskland nå er med på Norges innsats innenfor det internasjonale klima- og skogsamarbeidet. Det at vi nå får fart på de resultatbaserte avtalene – at landene skjønner at vi betaler for resultater, og at vi får med privat sektor i det samarbeidet – legges merke til, og det gjør det mer interessant for andre land å være med på dette. Der mener jeg at denne regjeringen har fått til en ytterligere omdreining i et veldig viktig arbeid.

Vi vet at mangroveskog er veldig viktig for noen land, men det er landene selv som bestemmer hva slags type skog de ønsker å satse på. Hvis noen av våre eventuelt nye framtidige samarbeidspartnere er interessert i å satse på

mangroveskog, er det naturlig å følge det opp, men det er ikke vi som fra denne sal skal definere hva slags skog som gir størst virkning.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:18:01]: Togradersmålet er mulig å nå, men kanskje ikke helt realistisk, uttalte statsminister Erna Solberg mandag denne uken, og hun tilføyde at togradersmålet ikke blir nådd med mindre verden samtidig sikrer fattige land tilgang til energi. Det er fortsatt en milliard mennesker som lever i ekstrem fattigdom rundt om i verden, påpekte Solberg.

Samme dag som statsministeren uttaler at togradersmålet neppe nås, blir Venstre og Kristelig Folkeparti enige om å kutte støtten til fornybar energi i fattige land med 620 mill. kr. Hadde statsministeren fått det som hun ville, hadde kuttet vært enda større. Dette fører til brudd på inngåtte avtaler mellom Norge og utviklingsland.

Utsettelse eller skroting av elektrifisering i jordskjelvrammede Nepal, utsettelse eller skroting av landsbyelektrifisering i Tanzania, utsetting av eller kutt i Mount Coffee i Liberia – er det dette som er langsiktighet? Og er det sånn at regjeringen kutter i støtten til fattige lands satsing på fornybar energi fordi statsministeren har gitt opp togradersmålet?

Statsråd Tine Sundtoft [10:19:07]: Denne regjeringen har ikke gitt opp togradersmålet. Det er jo derfor vi jobber så knallhardt for å få en god avtale i Paris. Det er derfor vi sier at vi må ha tre krav inn i forhandlingene. Vi må få et globalt utslippsmål om en klimanøytral verden. Vi snakker om det i 2050, men jeg tror kanskje at flertallet kommer til å være i løpet av dette århundret. Det er derfor vi sier at vi må oppjustere utslippsmålene med jevne mellomrom, helst hvert femte år, og vi må ha et forpliktende og solid rapporteringssystem under den nye avtalen. Per nå har 170 land levert sine utslippsmål. Vi ser at gjennom det som er levert der, har vi redusert teorien om en oppvarming på 3,6 grader ned til 2,7 grader. Men dette er ikke nok. Det er derfor vi ønsker inn i avtalen at alle land må gjøre mer over tid.

Vi er innstilt på å hjelpe de landene som ber om internasjonal klimafinansiering for å nå sine mål. Derfor er vi det land i verden som gir mest til internasjonal klimafinansiering.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:20:29]: Jeg skulle gjerne fortsatt med spørsmål til klimaministeren, men hun skal få litt pustepause, så mitt spørsmål går til justisministeren.

Jeg skulle kanskje utfordret ham på krevende tider med asylpolitikk og strengere grensekontroll, men i dag har jeg valgt å bruke tid på noe som jeg mener er ufattelig viktig, nemlig hvordan vi kan bekjempe vold mot barn. Det er altfor mange barn som rammes av vold. Nasjonalt kunn-

skapssenter om vold og traumatisk stress anslår at kanskje så mange som 5 pst. blir utsatt for vold. En vet at i 2006 var 81 anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner. I år ligger det an til å være over 2 500. Det er en enorm økning i anmeldelser og i saker som kommer fram. Det kan være, som vi har sett på nyhetene, en 30-årig barnehageansatt som ser ut til å innrømme overgrep mot 17 barn i Tromsø, eller saken som vi leser om i Fredriksstad Blad i dag, der en mann er mistenkt for overgrep mot sine to barn.

Derfor er jeg glad for de tiltakene som statsråden la inn i statsbudsjettet for å bekjempe vold mot barn, og jeg er også glad og stolt over de tiltakene vi fikk inn i forliket, der vi bl.a. styrket forebygginga, familievernet, Alternativ til Vold, flere helsesøstre. Vi styrket etterforskinga, og barnehusene får ca. 40 mill. kr. I saken fra Fredrikstad sier politiet at det ikke er tid til å etterforske overgrepet og etterlyser et barnehus. Kanskje midlene kan resultere i et nytt barnehus i Østfold eller i det nye Øst politidistrikt. Vi styrket også ettervernet, at det kan settes av midler til et eget senter for voldsutsatte barn.

Men vel så viktig er det kanskje at et enstemmig storting har sagt at vi skal ha en opptrappingsplan – et tydelig mål og en opptrapping – for å få mer midler inn. Vi vedtok det i vår, og vi har sagt at det skal komme senest våren 2016. Hva er statsrådets ambisjon? Hva er det han ønsker å putte inn i den opptrappingsplanen på sitt ansvarsområde for å bekjempe vold mot barn?

Statsråd Anders Anundsen [10:22:41]: Jeg vil først takke for et veldig viktig og godt spørsmål. Vold og overgrep mot barn er et tabubelagt område fortsatt, selv om det er annerledes nå enn det det har vært tidligere. Det er fortsatt mange barn som er utsatt for vold og overgrep, og som i altfor stor grad ikke får den hjelpen de trenger. Det er en fordel – eller en positiv utvikling – at flere nå anmelder. Det har vært en situasjon med enorme mørketall over veldig lang tid. Det at en nå forsker på dette, det at vi snakker om det som politikere, det at vi har et annet fokus på det i hjelpeapparatet – helt fra kommunen til politisiden, til påtalesiden – bidrar nok til at flere tør å ta steget helt ut.

Da mener jeg det er viktig når vi nå jobber med denne opptrappingsplanen, at vi ser helheten. For dette er ikke noe som bare kan løses på politisporet – og det er også Stortinget veldig tydelig på – dette er noe som må løses som et samfunnsproblem, i et samarbeid mellom alle forvaltningsnivåer og alle dem som arbeider med barn. Det er f.eks. svært bekymringsfullt når vi ser på de mørketallene som vi fortsatt har, og vi vet at det er så mange som fortsatt lever under vold og overgrep, at det på tross av den kunnskapen er vanskelig å få andre til å anmelde – altså personer som enten er i nærmiljøet eller i skolemiljøet, lærere og barnevern. Terskelen for å ta opp denne problemstillingen med politiet er for høy. Dessverre betyr det også mye for hva slags hjelpetiltak som kan settes inn, og for å få disse barna ut.

I den tiltaksplanen vi nå jobber med, er det viktigste perspektivet å bidra til et helhetlig fokus, hvordan vi som samfunn kan bidra til å løfte dette. Så kan ikke jeg nå, fra Stortingets talerstol, fortelle om hva vi kommer med

til våren, men det er veldig viktig for oss at dette blir et dokument som gir et godt grunnlag for de beslutningene Stortinget skal ta.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:24:40]: Jeg vil takke statsråden for svaret, og jeg er veldig glad for tilnærminga, for jeg tror at det å satse på forebygging er det desidert viktigste vi kan gjøre. Nå har jo statsråden ansvaret for justisfeltet, så jeg får fortsette å spørre på det feltet som han har ansvar for. En ser jo at ventetiden fra en sak blir avdekket til et barn blir avhørt fremdeles er altfor lang. Nå har Stortinget vedtatt nye regler, på bakgrunn av et godt forslag fra statsråden, som sier at innen sju dager skal det første avhøret være tatt i de mest alvorlige sakene. Likevel ser en at den fristen blir brutt med veldig lang tid. 50 pst av første avhør ser ut til å bli tatt først etter en måned. Og det er store forskjeller mellom politidistriktene. Når jeg har sett på tallene, har jeg sett at Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark er gode eksempler. De klarer opp mot 80 pst. innen 30 dager. Follo og Romerike klarer bare 20–30 pst. Så det er ekstreme forskjeller. Loven sier at avhør skal tas innen sju dager.

Kan statsråden akseptere at loven blir brutt så ofte, og kan han akseptere så store forskjeller, så dårlige politidistrikt?

Statsråd Anders Anundsen [10:25:49]: Det enkle svaret på det spørsmålet er nei, det kan jeg ikke akseptere. Derfor følger jeg dette opp i mine månedlige møter med politidirektøren helt konkret og ned på politidistriktsnivå for å se på utviklingen og utfordre politidirektøren på konkrete oppfølgingstiltak i de politidistriktene som ikke lykkes. Det er ikke akseptabelt at barn skal vente utover det som er lovens krav, og det er ikke akseptabelt at det er så stor forskjell mellom politidistriktene.

Det er ingen tvil om at det er flere politidistrikter som har et vesentlig forbedringspotensial. De som lykkes, lykkes jo fordi de fokuserer på dette fra topp til bunn, fordi de setter av nødvendige ressurser for at en skal sikre at barn får avhør innenfor den tiden som de skal. Det handler også om å spesialisere. Jeg har selv vært med på åpningen av prosjekt November, hvor man spesialisere kompetanse på vold og overgrep for å sikre at en skal ha et nødvendig faglig fokus også. Det er ingen tvil om at det er flere politidistrikt som har mye å lære av andre som lykkes med dette.

Nå er et av de viktige grepene at vi skal styrke dette miljøet gjennom nærpoltireformen, at vi skal sikre at det blir likere behandling, at vi skal sikre at det er nødvendige ressurser slik at de svakeste av de svake får den oppfølgingen de skal ha. Det er ikke akseptabelt å ha det som vi har det i dag. Som representanten er klar over, har dette vært et viktig fokusområde for meg over veldig lang tid.

Presidenten: Det blir gitt anledning til oppfølgings-spørsmål – først Olaug Bollestad.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:27:05]: En viktig del av opptrappingsplanen som gjelder vold mot barn, er å få på

plass leger som har en spesialisering i akkurat i dette med vold mot barn, i alle barneavdelinger i Norge. Kristelig Folkeparti er veldig glad for at vi fikk på plass 45 mill. kr øremerket til dette i budsjettforliket, for dette er viktig. Disse legene må samarbeide tett med barnehusene hvis vi skal få det til å fungere.

Som Barneombudet helt rett har påpekt, får ikke alle unger som har vært utsatt for vold, i dag medisinsk undersøkelse i forbindelse med avhør på statens barnehus.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva vil statsråden gjøre for at alle unger på barnehusene får medisinsk undersøkelse, sånn at de blir godt ivaretatt, men også for at vi kan sikre riktige og gode spor?

Statsråd Anders Anundsen [10:28:10]: Jeg er helt enig i tilnærmingen til representanten Bollestad. Spørsmålet om den helsefaglige kompetansen på barnehusene ligger under helseministeren, så det er helseministeren som er konstitusjonelt ansvarlig for det. Men jeg vet, fordi det er nær dialog mellom helseministeren og meg, at helseministeren har fokusert sterkt på dette, også i tildelingsbrevene og oppfølgingen av helseregionene, for å tilrettelegge for at en skal ha nok pediatrik kompetanse som gjør at en får gjennomført de undersøkelsene på barnehusene som det er behov for. Så det er press på kompetansen, men det er også press på kapasiteten på barnehusene. Derfor er det også viktig nå at vi setter barnehusene samlet sett ressursmessig i stand til å gjennomføre både avhør og de undersøkelsene som skal gjennomføres på barnehusene. Hele poenget med barnehusene er jo å samle alt dette på ett sted for at belastningen skal være minst mulig for barnet, og det er helt avgjørende at undersøkelsene gjøres sånn at det er mest mulig skånsomt for barnet. Og da må vi ha kompetanse, og vi må ha tilgjengelig kapasitet.

Presidenten: Lene Vågslid – til oppfølgingsspørsmål.

Lene Vågslid (A) [10:29:19]: Eg vil fylgje opp Ropstad sitt spørsmål om ventetider, for også i oktober i fjor meinte justisministeren at det var uakseptabelt at ventetidene var så lange for avhør av barn. No har regjeringa endeleg fått på plass ei ny avhørsforskrift, det er veldig bra. Vi har fått vedteke obligatorisk bruk av barnehus for alle barn under 16 år, vedteke nye fristar for sakene m.m. Dette fører til at trykket på barnehusa no er større enn nokon gong. Det er bl.a. grunnen til at Arbeidarpartiet ynskjer å øyremerke midlar til barnehus i tillegg til å auke dei med minst 40 pst. Eg synest også det er flott at Ropstad signaliserer at han ynskjer å støtte forslag om eit nytt barnehus i politidistrikt aust, som Arbeidarpartiet har foreslege.

Det eg lurar på, er: Kva plan har justisministeren for å sikre at sårbare barn som blir utsette for vald eller overgrep, ikkje må vente unødige lenge? Kva konkret plan har justisministeren?

Statsråd Anders Anundsen [10:30:24]: La meg først bare si litt om hva som har vært utviklingen siden 2013. Det har vært en positiv utvikling i form av at det er mange flere som nå skal på barnehus og få gjennomført

avhør, fordi antall anmeldelser er mye høyere. Det har det tverrpolitisk vært veldig sterkt fokus på – hvordan skal vi øke anmeldelsesgraden? Og den har nok økt betydelig mer og raskere enn det en kunne forutse. Det har presset kapasitet, og det har også ført til at ventetidene, som vi hadde en veldig positiv utvikling på i en god periode, har økt igjen.

Det som er planen, er for det første å ansvarliggjøre alle politimestre for at det er nødvendig kapasitet på barnehusene. Det er politimesternes ansvar, det er en rammefinansiert ordning, og det er en klar prioritering fra politisk side og fra politiets side at en må sørge for nødvendig kapasitet – nødvendig utdanningskapasitet og at hvert politidistrikt har nødvendig antall avhørere. Der er også kapasiteten på Politihøgskolen økt, sånn at en skal ha bedre tilgang til den kompetansen. Det er å omplassere personer som har den kompetansen, men som har andre jobber i politiet i dag, sånn at vi kan få ventetidene ned til et akseptabelt nivå. Og det er gjennom nærpolitireformen å sikre sterke nok faglige miljøer til at en klarer å holde dette fokuset over tid.

Presidenten: Jenny Klinge – til oppfølgingsspørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [10:31:49]: Dette temaet er viktig, og det er bra det blir stilt spørsmål om det.

Tidlegare justisminister Knut Storberget, under den raud-grøne regjeringa, hadde eit spesielt engasjement for barna og mot vald og overgrep mot barn. Eg tillèt meg å vere litt spesielt glad i Storberget nettopp på grunn av det, for det var då barnehusa begynte å bli rulla ut rundt om i landet, og barnehusa er det mange gode grunnar til å styrkje vidare. Vi er nøydde til å ha kompetanse og tilpassa lokale til dette, og det har ført til eit godt samarbeid mellom relevante aktørar – i sum eit stort framskritt for barna. Spørsmålet mitt går på: Vil justisministeren vurdere barnehus fleire plassar? Eg er sjølvsgt klar over at ein ikkje kan ha for mange – det er viktig med kompetanse – men vi har eit land der det er så store avstandar at eg likevel ønskjer å stille justisministeren spørsmålet: Vil han vurdere det fleire plassar?

Statsråd Anders Anundsen [10:32:45]: Sånn vi ser utviklingen nå, kan det være aktuelt å vurdere. Vi har ti barnehus i dag. De har hatt frem til nylig relativt god kapasitet. Det som vi nå ser, er at kapasiteten ved mange barnehus er under et veldig sterkt press. Det kan bety at vi trenger flere barnehus. Det er en del av den vurderingen som vi må gjøre fremover. Men det henger også sammen med hvor mye vi kan øke kapasiteten på de eksisterende barnehusene, sånn at en ikke etablerer barnehus for barnehusets skyld, men at en etablerer barnehus der hvor det faktisk er størst behov for det, og hvor det har størst effekt for de barna som f.eks. får kortere reisetid. Men det er også nødvendig å se på dette ut fra hvor sakstilfanget kommer fra.

Jeg synes det er et veldig positivt engasjement som både Knut Storberget hadde som justisminister, og som jeg fortsetter med, og som Klinge og veldig mange andre justispolitikere i Stortinget har for å sikre at vi har nødvendig

fokus på de svakeste av de svake, og det er barna. Vi må legge forholdene til rette for at de skal kunne avhøres på en måte som er best egnet for dem.

Presidenten: Kirsti Bergstø – til oppfølgingsspørsmål.

Kirsti Bergstø (SV) [10:34:01]: I dag er det den internasjonale dagen for avskaffelse av vold mot kvinner, og i ettermiddag skal mange av oss ut og markere at vi ønsker og krever en sterkere innsats i arbeidet mot vold mot kvinner. Samtidig har vi denne uken fått en budsjettavtale mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre som ikke reverserer kuttet på 10 mill. kr for voldsoffererstatning i Vardø. De ansatte ved kontoret der forteller at de allerede er underbemannet, og at kuttet vil gi et dårligere tilbud til voldsutsatte. Mener justisministeren at det er forsvarlig å kutte i tilbud til dem som blir utsatt for vold?

Statsråd Anders Anundsen [10:34:46]: Kontoret for voldsoffererstatning har fått redusert sin bevilgning i samsvar med det som var forslaget fra den regjeringen som SV var medlem av. Der ble det en midlertidig styrking av bevilgningen til kontoret i forbindelse med terrorangrepene 22. juli. Det var understreket da at det var en midlertidig bevilgning. Det har denne regjeringen fulgt opp.

Så er jeg enig med representanten Bergstø i at det er helt avgjørende at vi nå har et sterkt fokus på hvordan vi kan sikre at tilbudet til voldsutsatte ikke reduseres. Regjeringen har igangsatt en total gjennomgang av hele tilbudet til volds ofre, sånn at en skal kunne sikre at en får et bedre tilbud over hele landet og se disse tilbudene i sammenheng.

Men når det gjelder Kontoret for voldsoffererstatning, er det altså bare en oppfølging av det som var premisse fra den forrige regjeringen, og det er det regjeringen har lagt til grunn. Så vil regjeringen selvfølgelig løpende vurdere om det er nødvendig med en generell styrking av bevilgningene i tiden fremover.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Jenny Klinge (Sp) [10:36:04]: Spørsmålet mitt går til justisministeren.

Justis- og beredskapsministeren har i si tid som statsråd vore ein av dei fremste forkjemparane for ulike reformer. Politireformer, omorganisering av beredskapseiningar og endringar i domstolsstruktur er nokre eksempel.

Senterpartiet ønskte ei anna politireform enn det fleirtalet på Stortinget vedtok, fordi vi meiner at storstilt sentralisering ikkje er løysinga, men vi innrettar oss etter det som vart vedteke, og er opptekne av at resultatet skal bli så godt som mogleg under dei føresetnadene som er. Det er avgjerande for eit godt resultat av endringsprosessar at dei partane det får følgjer for, blir involverte og i det minste opplever at dei blir høyrde på.

Når det gjeld politireforma, har kommunane vorte inviterte til eit felles stormøte på Politihøgskolen, men blir nekta enkeltmøte med Politidirektoratet for å leggje fram saka si. Mange kommunar har reagert kraftig på dette. Det at mange kommunar melder at dei ikkje har oppnådd god

dialog med Politidirektoratet om endringane i politidistrikta og plasseringa av hovudsete for politimeistrane, er etter Senterpartiets meining eit dårleg teikn. Når ein skal slå saman til større einingar, vil det alltid vere taparar i kampen om lokalisering av funksjonane. Målet må likevel vere gode prosessar der flest mogleg har tillit til det som skjer, og kan akseptere konklusjonane.

Meiner statsråden prosessen har vore god nok når ordførarar og andre høyringspartar opplever at dei ikkje har fått høve til ein dialog med Politidirektoratet?

Statsråd Anders Anundsen [10:37:40]: La meg først si at jeg setter veldig pris på den konstruktive tilnærmingen som Senterpartiet har til nærpolitireformen, når de sier at selv om de var imot den – som ikke er en storstilt sentraliseringsreform, men faktisk en nærpolitireform som skal få flere politifolk ut til folk flest – vil de likevel bidra til å gjøre den best mulig. Det synes jeg er en veldig positiv tilnærming, og det borger godt for det samarbeidet som en uansett må ha om nærpolitireformen fremover.

Nå tror jeg det er viktig å skille mellom noen av de innspillene som representanten tok opp, for det var en blanding av ulike forhold som munnet ut i ett spørsmål.

La meg konsentrere meg om spørsmålet knyttet til hovedseter. Når det gjelder spørsmålet om hovedseter, har det vært til bred høring. Høringsfristen gikk ut den 17. november, og det har vært en rekke høringsinnspill – jeg vil ikke bli arrestert på tallet, men jeg tror det har kommet over 150 høringsinnspill til denne prosessen. Det betyr at det har vært en åpen, demokratisk prosess, hvor alle som har hatt innspill, og har ønsket å komme med innspill, har gjort det i høringsprosessen. Nå sitter Politidirektoratet og vurderer disse høringsinnspillene og ser på hva slags effekt det vil ha for deres faglige vurdering av hvor hovedsetene bør være.

Så er det opp til Politidirektoratet å velge den metoden for dette som er mest hensiktsmessig. Det å ha ting på offentlig høring og få skriftlig tilbakemelding sikrer notoritet, det sikrer at alle kan komme med innspill, uavhengig av hvor lang reisevei de har til Oslo. Jeg synes ikke det er noen dårlig måte å få innspill til en viktig prosess på.

Så kan det godt være at noen ordførere også kunne tenkt seg å ha konkrete, egne møter med Politidirektoratet på dette nivået. Jeg forstår godt at det er vanskelig for Politidirektoratet å avholde flere titalls møter i tillegg til et stormøte og i tillegg til en ordinær høring, så jeg mener dette er en prosess som er godt i samsvar med det som er ordinær prosess når det gjelder større omorganiseringer og spørsmål hvor en er avhengig av å få innspill fra andre, og det er gitt en åpen og god anledning til det.

Når det gjelder den lokale prosessen, vil jo ikke den være berørt av prosessen knyttet til hovedseter. Det får jeg ikke tid til å si mer om nå – men kanskje i neste svar.

Jenny Klinge (Sp) [10:39:48]: Definitivt skal statsråden få det.

Berre ein kort kommentar først. Meir politi til folk flest vil jo gjerne bety meir politi til dei som bur i sentrale strøk. Vi treng politi i heile landet. Det er tydeleg at statsrå-

den ikkje tek heilt innover seg det ordførarane har reagert på.

På toppen av det heile er det all grunn til å påstå at regjeringa bryt sine egne retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar når dei overlèt til nettopp Politidirektoratet å avgjere kvar politimeisteren skal plasserast i dei enkelte politidistrikta. I retningslinjene til regjeringa sjølv står det jo at ved større strukturendringar skal det vere departementet og regjeringa som avgjer lokalisering av statlege arbeidsplassar, ikkje etatane. Ein reduksjon frå 27 til 12 politidistrikt må jo seiast å vere ei større strukturendring. Er ikkje statsråden einig i at å redusere talet på politidistrikt frå 27 til 12 er ei større strukturendring, og kva er grunnen til at regjeringa valde ikkje å følgje egne retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar i denne konkrete saka?

Statsråd Anders Anundsen [10:40:50]: La meg først si at det å frigjøre kraft fra administrasjon til politiarbeid vil føre til at vi får mer politi i hele landet, ikke bare i de mest sentrale strøkene. Siden regjeringen tiltrådte, har vi fremmet forslag om 1 054 flere politistillinger. Det er en dramatisk vekst i antall politistillinger. Vi fortsetter den oppbyggingen, og i løpet av 2020 skal vi ha to polititjenestemenn og -kvinner per 1 000 innbyggere. Så det er en voldsom satsing på politi over hele landet, ikke bare i sentrale strøk.

Når det gjelder spørsmålet knyttet til egne retningslinjer: For det første er dette drøftet med Stortinget, og Stortinget har støttet regjeringens syn på måten dette skal gjøres på. Det er jeg veldig glad for – jeg mener det er en hensiktsmessig og riktig måte å løse et faglig spørsmål på. Jeg har svart på spørsmål i Stortinget tidligere knyttet til retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser, og jeg mener det er åpenbart at de ikke er brutt. De skal tas hensyn til av Politidirektoratet, og flere av de parametrene som ligger til grunn for det lokalisingsvalget som Politidirektoratet til slutt skal gjøre, tar hensyn til de retningslinjene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Marit Arnstad.

Marit Arnstad (Sp) [10:42:10]: Det er sjølsagt litt pussig at statsråden er så fornøyd med prosessen når alle de som skal høres, syns at dette har vært en veldig lukket og lite åpen prosess. Det skal ikke veldig mye fantasi til for å forutse at den storstilte sentraliseringen som politireformen innebærer, kommer til å kulminere før jul med tolv politimestre i de tolv største byene – et stort flertall menn, som allerede har sittet i posten lenge og er utpekt av Politidirektoratet uten noen innflytelse fra politiske myndigheter – storting og regjering.

Så har også regjeringen en ny strukturell reform på gang innenfor rettspleien, når domstolene nå planlegges sentralisert. Den prosessen foregår foreløpig som en fotnote i budsjettet, men nå har jeg til min glede sett at Høyre-representanter i Fosen og i Namdalen sier at det er avblåst for tingrettene der. Da ble jeg veldig glad, så jeg vil gjer-

ne ha det bekreftet av statsråden og spørre om det betyr at hele nedleggingen av alle tingretter nå blir stoppet?

Statsråd Anders Anundsen [10:43:16]: Det blir for fristende bare å gi en kort kommentar til denne storstilte sentraliseringspåstanden, for det er ikke en storstilt sentralisering når vi flytter politimesteren og sentraliserer den lille delen pluss operasjonssentralen. Det frigjør jo politikraft som vi kan plassere rundt omkring. Det betyr at vi kan få lensmannskontorer som har evne til å gjøre den jobben lensmannskontorer skal gjøre. Det betyr at vi får et sterkere nærpoliti, et sterkere lokalpoliti. Jeg synes det er litt synd at Senterpartiet fortsatt fastholder visjonen om at der politimesteren er, der skal alt politi samles, for det er ikke tilfellet, det er ikke hensikten med denne reformen i det hele tatt.

Når det gjelder domstolene og prosessene der, går de i to løp. Det ene er det som vi har meddelt Stortinget i proposisjonen. Vi avventer selvfølgelig om Stortinget har spesielle oppfatninger knyttet til det, men det er det man kan kalle relativt enkle sammenslåinger.

Spørsmålet om det som er den store prosessen som Domstoladministrasjonen holder på å jobbe med, er mye mer kompleks. Regjeringen har ikke tatt stilling til om vi skal videreføre det eller ikke, men vi mener det er riktig at Domstoladministrasjonen kan få lov til å komme med sine forslag, og så må regjeringen deretter vurdere de forslagene som Domstoladministrasjonen kommer med.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgings-spørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:44:36]: Ja, vi får se hva justiskomiteen blir enige om når det gjelder domstolene.

Jeg vil gjerne utfordre justisministeren på det som jeg også – i likhet med hovedspørsmålet her – opplever som en uro knyttet til politireformen. Det er naturlig at når det skjer reformer, når det skjer endrede lokasjoner av f.eks. hovedseter eller lensmannskontorer, så skapes det uro. Og i nærpolitireformen ga jo både regjeringspartiene og ikke minst flertallet her i Stortinget i det forliket vi fikk, en veldig tydelig føring på at de lokale stedene både skal ha gode prosesser på å sikre mest mulig politi ute der folk er, og ikke minst på å være raskt på stedet. Men vi var også tydelige på at når det gjelder sammenslåing av distrikter, så kan det godtlegges opp til at kompetansearbeidsplasser kan ligge på flere steder innad i politidistriktet.

Hva gjør justisministeren for å sikre at den delen av forliket følges opp i de sammenslåingene som nå skjer fra 1. januar?

Statsråd Anders Anundsen [10:45:39]: Det er viktig, som Ropstad også gjør, å skille lokalisering av hovedseter og plassering av politimester og operasjonssentral fra det som skal skje lokalt. De lokale prosessene er jo ikke i gang ennå på distriktsnivå. Først må en der få på plass politimestrene og lokaliseringssted. Det jobber vi nå med å få

på plass så raskt som mulig, og så vil de lokale prosessene starte fra årsskiftet.

Der er det helt avgjørende at en har en veldig inkluderende diskusjon med kommunene. Det handler jo om å levere best mulig polititjenester på et bredt felt, og da er en helt avhengig av å ha et godt og nært samarbeid med den enkelte kommune, både i forhold til leveranse og polititjenester og for å få en synergi av den innsatsen som kommunene yter, f.eks. innen forebygging. Så det at en klarer å få den dialogen fra start, er helt avgjørende.

Når det gjelder plassering av kompetanseplasser rundt omkring, er det en klar føring i proposisjonen, i avtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og i innstillingen at det skal følges opp lokalt. Det ble laget et eget rammeverk for gjennomføringen av disse lokale prosessene, som skal sikre oppfølgingen av det på en tilfredsstillende måte.

Presidenten: Iselin Nybø – til oppfølgingsspørsmål.

Iselin Nybø (V) [10:46:55]: Bakgrunnen for at det var helt nødvendig med en politireform, er at vi må sette politiet i stand til å møte de utfordringene vi har i samfunnet vårt, enten det gjelder terrorhandlinger, naturkatastrofer eller annen type kriminalitet.

Men det er også viktig at vi bruker de andre ressursene vi har i samfunnet vårt, og at vi samordner, slik at vi kan møte de utfordringene som vi står overfor til enhver tid på best mulig måte. Derfor har vi et punkt i den avtalen som ble inngått om politireformen, at det til enhver tid skal sikres en oversikt over tilgjengelige beredskapsressurser som finnes hos frivillige organisasjoner, HRS, brann- og redningsetater.

Så jeg vil gjerne utfordre justisministeren litt på dette med hvordan vi ligger an med tanke på beredskap, og hvordan vi er samordnet med alle de etatene og frivillige organisasjonene som må bidra hvis noe skulle skje.

Statsråd Anders Anundsen [10:47:52]: Der er det faktisk satt i gang et ganske stort og omfattende arbeid. Dette handler særlig om tekniske muligheter og ressurser til å håndtere en oversikt over ressurser. Tidligere har det vært dette NARRE-prosjektet, som har hatt som hensikt å samle disse ressursene. Det vi jobber med nå, er i første omgang å få til et system som gjør at operasjonssentrene kan se alle nødetatsressursene først, et system som vi etter hvert kan bygge ut med tilsvarende oppfølging av hvor de frivillige organisasjonene har sine beredskapsressurser. Det arbeidet er godt i gang. I tillegg til vårt eget fagmiljø snakker vi nå med andre fagmiljøer for å se på hvordan en rent teknisk kan løse det. Jeg er ikke teknolog, men slik jeg forstår det, bør det være ganske enkelt å løse på et overordnet nivå mellom nødetatene. Den diskusjonen er godt i gang, det er satt ned en egen arbeidsgruppe som skal håndtere det.

I tillegg skal vi da ha dialogen med de frivillige organisasjonene om hvordan vi kan få til tilsvarende merking, eller GPS-merking, av en del av deres sentrale redningsressurser. Der er det også en diskusjon om vi ikke allerede kan bruke DNK og de nye nødsentralene til å

få inn GPS-signaler. Det er et spennende og viktig arbeid.

Presidenten: Kari Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Kari Henriksen (A) [10:49:13]: Vi var veldig fornøyd med at vi fikk et forlik om politireformen på Stortinget, og vi synes at den ble mye bedre da den gikk herfra enn da den kom – for å si det slik – og det er vi glad for.

Det som vi er opptatt av, er at vi får en del tilbakemeldinger fra bekymrede ordførere som er redd for den lokale politikraften. Vi har vedtatt at det skal være lokal forankring av politikraft, og det skal komme politikraft ut der folk bor.

Jeg vil gjerne utfordre statsråden på hvordan statsråden konkret vil følge opp at det punktet i forliket faktisk blir en realitet, slik at ordførerne skal slippe å bekymre seg for at den lokale politikraften forsvinner.

Statsråd Anders Anundsen [10:50:07]: Vi har en omfattende oppfølgingsprosess i departementet når det gjelder alle deler av politireformen. Vi har rigget en egen prosjektorganisasjon som skal følge opp alle de delene av politireformen som det er viktig at vi får de resultatene ut av som ligger i både proposisjonen og innstillingen, og i den brede enigheten som jeg er veldig glad for at vi fikk til sammen med bl.a. Arbeiderpartiet. Det styrker også kraften i innholdet i reformen at det er et så bredt flertall. Vi har rigget en helt egen prosjektorganisasjon som skal følge opp dette til punkt og prikke. Jeg følger dette opp i mine møter med politidirektøren og følger dette svært nøye.

Et eksempel på et tiltak som er gjennomført, og som kan bidra til å betrygge i hvert fall en del av ordførerne, er det prosjektet som heter «Politiarbeid på stedet», som vi nå nylig har fått en evaluering av, som viser at politiet er mye mer effektivt og leverer mye bedre polititjenester rundt omkring i de distriktene hvor dette har vært prøvd ut, og det har vært i Troms, i Rogaland og i Vestfold. Resultatene er at politiet er mer effektivt, etterforskningen går mye raskere, og saksrestansene går ned fordi en får frigjort kapasitet. Det betyr igjen at en får frigjort politiresurser til å være ute og drive profesjonell forebygging osv.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:51:32]: Mitt spørsmål går til klima- og miljøministeren.

Avtalen i Paris kommer til å bli en nedenfra og opp-avtale, dvs. at det er summen av de ulike landenes forpliktelser som gjør om vi unngår katastrofal global oppvarming eller ikke. Det blir altså ingen internasjonal karbonpris, men likevel blir prising av utslipp i årene framover veldig viktig for å oppnå målsettingen i de ulike landene.

I Norge venter vi på anbefalingen fra Grønn skattekommisjon, som jo er helt avgjørende for oppfølgingen av hvordan vi skal prise våre utslipp. Og Venstre, Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene er enige om en oppfølging av Grønn skattekommisjon med en arbeids-

gruppe med partiene, og som skal ledes av statsministeren.

Våre forpliktelser er at vi skal redusere våre utslipp med 40 pst. innen 2030, og både statsministeren og statsråden har uttalt at mye av dette må gjøres innenfor transportsektoren. Statsråden påpekte også tidligere i denne spørre-timen at det er viktig at vi har riktige miljøtiltak som virker. Da blir mitt spørsmål om statsråden nå er innstilt på at veibruksavgift, CO₂-avgift og mineraloljeavgift må økes i årene framover, for å redusere utslipp innen transportsektoren og for å gjøre alternative drivstoff også konkurransedyktige.

Statsråd Tine Sundtoft [10:53:12]: Det er helt riktig som representanten Elvestuen sa, at hele poenget med verdens klimaarbeid nå er at ting skal skje nedenfra og opp. Derfor er det veldig gledelig at 170 land har levert sine utslippsmål. Vi leverte våre mål i slutten av mars. Vi skal kutte 40 pst. fram til 2030 og har her skissert på hvilke fem områder vi må gjøre det. Transport er ett av de fem. Vi vet at transport står for rundt en tredjedel av norske utslipp. Det betyr at vi må gjøre mye innenfor transport i Norge, og derfor er det veldig bra det som nå ble gjort gjennom budsjettforliket, og hva vi må gjøre mer gjennom Grønn skattekommissjon. Og jeg tror, nettopp når vi har satt oss et ganske ambisiøst mål om å kutte 40 pst. fram til 2030, at vi må være forberedt på å ta i bruk nye virkemidler, i tillegg til at vi må forsterke noen av dem vi har i dag.

Så jeg synes det var bra at vi fire partier fikk landet et budsjett. Som jeg sa tidligere i dag, det er ingen tvil om at det er på denne siden av den politiske midtstreken det nå leveres offensiv klima- og miljøpolitikk. Det som ble avtalt gjennom budsjettforliket, at en skal følge opp Grønn skattekommissjon ganske kjapt etter at dette kommer, og at statsministeren også er bedt om å sette seg i førersetet for den gjennomgangen, tror jeg er et ganske klart signal på at vi må ha et godt samarbeid, og vi må se på alt vi kan gjøre, for det er ikke tvil om at vi må kutte mye innenfor transport i Norge.

Ola Elvestuen (V) [10:55:12]: Jeg takker for svaret.

Jeg tror det er viktig at man tar inn over seg hvor store endringer vi må ha, og hvor raskt de må komme. Ifølge Miljødirektoratets rapport fra i sommer må så godt som alle nye biler som selges om ti år, være nullutslippsbiler. Innen 2030 må hele tungransportsektoren være fossilfri. Dette må gjøres i tillegg til satsing på kollektivtrafikk og en god by- og tettstedsutvikling, og det stiller krav om nullutslipp på stadig nye områder, noe som også de fire partiene har gjort i denne budsjettenigheten.

Spørsmålet blir da igjen: Er statsråden villig til å sette avgiftsnivået i en størrelsesorden som gjør at det virker, for å nå utslippsmålene fram mot 2030? Det er ingen tvil om at det er kraftige virkemidler som må til, og det er viktig at dette signaliseres allerede nå for både norsk næringsliv og alle som bor i landet.

Statsråd Tine Sundtoft [10:56:22]: Jeg er helt enig med representanten Elvestuen i at det må brukes kraftige

virkemidler. Vi gjør mye nå innenfor nye statlige planretningslinjer for å planlegge byene og tettstedene på en sann måte at vi reduserer behovet for transport. Vi gjør mer innenfor kollektivtrafikk, gang- og sykkelveier og jernbane, men vi vet at det i et land som Norge vil være behov for noe bruk av bil. Da må de bilene som brukes, være i en sådan stand at de på sikt slipper ut nesten ingenting. Det er gledelig at NorgesGruppen for neste år har kjøpt inn tre elektriske lastebiler. Så mye av det vi for få år tilbake trodde var science fiction, ser vi nå er virkelighet. Vi ser at teknologien spiller på lag. Når vi nå inngår avtale med EU, kommer EU til å stille strenge krav til at vi skal følge dette opp, så vi må ta i bruk flere virkemidler.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Pål Farstad.

Pål Farstad (V) [10:57:42]: Oppfølgingsspørsmålet mitt går til landbruksministeren, fordi den andre sektoren som statsministeren trekker fram i det som representanten Elvestuen viste til, er landbrukssektoren.

I landbruksdebatter diskuterer man gjerne produksjonsmål og inntekt. Det er viktige debatter, men klima må høyere på dagsordenen, også i denne sektoren. Derfor ser jeg fram til hva utvalget som skal se på landbruket og klimautfordringen, kommer fram til. Men før det: Er landbruksministeren enig med Venstre i at også landbruket må kutte i sine utslipp framover som en del av det grønne skiftet, og hva vil statsråden i så fall gjøre med det?

Statsråd Sylvi Listhaug [10:58:45]: Regjeringen har som målsetting også å kutte utslippene fra landbrukssektoren. I 2013 sto landbrukssektoren for 8,7 pst. av utslippene. Det som er viktig framover, er å satse på forskning og innovasjon og ta i bruk ny teknologi, som kan gjøre at vi får ned utslippene. Det handler om optimal føring, optimal gjødsling og gode dreneringsforhold. Over jordbruksavtalen bruker vi over 150 mill. kr til målrettede tiltak som skal redusere utslippene.

Jeg mener at det er en diskusjon framover med hensyn til at vi også har en målsetting i Norge om å øke produksjonen. Vi ønsker f.eks. å få opp produksjonen av storfekjøtt, og vi har økt produksjonen av sauekjøtt. Isolert sett vil det da øke utslippene fra de produksjonene. Men hvis vi skal ha et landbruk over hele landet, er vi avhengig av å satse på disse delene av norsk landbruk, fordi det er de som spiser gress, som vi har i store deler av landet. Så utslippene skal ned, men produksjonen skal opp, og derfor må vi gjøre dette på en smart måte.

Presidenten: Per Rune Henriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Per Rune Henriksen (A) [11:00:07]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til klimaministerens.

Det vi hører her av diskusjonen om spørsmålet så langt, tyder på at det å redusere klimagassutslipp er en komplisert affære også i verdens rikeste land – og i det beste landet å bo i, som vi har blitt målt til. Det som jeg er opptatt

av i forkant av Paris, er hvordan vi kan få til gode internasjonale avtaler som sikrer en global utvikling. Vi ser at vi har problemer i Norge med å nå målene. Utviklingslandene sitter mye tettere i det. Vi har sagt hele tiden at vi må få ned de globale utslippene, og vi må derfor også være beredt på å bidra internasjonalt for å få dette til. Det som regjeringen overtok fra den forrige regjeringen, var høye summer brukt på internasjonalt samarbeid om klima. Det er en saga blott – nå går det ned hver gang det er en korsvei. Så spørsmålet mitt er: Hvordan vil regjeringen endre fra retorikk til handling når det gjelder internasjonal klimasammenheng?

Statsråd Tine Sundtoft [11:01:27]: Jeg synes det er litt underlig i denne sal å høre uttrykket «en saga blott» – når jeg tenker «en saga blott», er det at ingenting skjer. Jeg har tidligere i dag sagt at vi er verdens fremste leverandør av internasjonal klimafinansiering. Vi fortsetter klima- og skogsatsingen, vi får det nå enda mer resultatbasert, og vi har også fått med samarbeid med privat sektor. Så for det første tror jeg vi nå får mer ut av pengene, fordi vi får med privat sektor, og for det andre har vi sagt vi skal fortsette med det. Og landene vi samarbeider med, stoler på Norge, det er derfor de nå leverer offensive utslippsmål, for de ser at disse virkemidlene fungerer. Det at den brasilianske utviklingsbanken nå jobber mye mer med miljø, er fordi Amazonasfondet fungerer. Så det Norge har satt i gang, gir nå gode ringvirkninger, og dette skal vi gjøre mer av. Det er viktig for oss å samarbeide med andre land, for klimautfordringen er global.

Presidenten: Line Henriette Hemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hemdal (KrF) [11:02:40]: Det er bra at statsråden har brukt mye tid i forberedelsene opp mot klimatoppmøtet og snakker med sine kollegaer rundt omkring i verden. Det er en stor anerkjennelse at vår statsråd også skal få lov til å lede samtaler under klimatoppmøtet når det gjelder ambisjoner. Så er det slik, som statsråden er godt kjent med, at vi lever i en global verden, der handel er viktig, og skal vi få til det grønne skiftet, som vi alle er opptatt av, må de grønne løsningene få konkurransefortrinn, slik at det er de som også blir valgt til sjuende og sist. Mitt spørsmål er rett og slett om statsråden også vil vektlegge dette i de samtaler og i de møter som hun skal ha nå i Paris, at man lager konkurransefortrinn for de grønne løsningene.

Statsråd Tine Sundtoft [11:03:41]: Først må jeg korrigere. Det jeg refererte til, var at jeg under preCOP-en, den som fant sted for 14 dager siden, hadde den store glede og ære å lede samtaler innenfor ambisjon. Jeg tror at når vi kommer i slutfasen i Paris nå, er det de store landene som må sette seg i førersetet for å være med og lande en slik avtale. Vi har vært med i hele år, samarbeidet mye med andre land og stresser hele tiden at Paris-avtalen må bli av en slik karakter at når vi drar fra Paris, er det ingen tvil om at vi må endre måten vi planlegger samfunnet på. For å få til den endringen må vi også ha med et privat næringsliv som ser

at grønne løsninger er framtiden, at investorene ser at det er der det skal investeres. Det er derfor det er så viktig at vi får dette på plass i avtalen, og at Paris blir et vendepunkt i måten vi samarbeider internasjonalt rundt klima.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [11:04:54]: Når klimaministeren setter seg på flyet til Paris, har hun med seg i kofferten både kutt i regnskogsatsingen og kutt i Statkrafts fornybarsatsing. Hun har også med seg en ny avgift på flyreiser, som koster næringslivet og folk flest 1 mrd. kr årlig. I nasjonalbudsjettet skriver regjeringen:

«Ekstratiltak i Norge for kvotepliktig luftfart vil ikke bidra til å redusere de samlede utslippene fra luftfart i EØS-området.»

Mitt spørsmål til statsråden er om statsråden er enig i formuleringen om at dette ikke virker. Eller er denne formuleringen i statsbudsjettet «en saga blott»?

Statsråd Tine Sundtoft [11:05:41]: Vi har i lengre tid hatt CO₂-avgift på norske flyreiser. Vi vet at flyreiser innenlands står for 1,3 millioner tonn CO₂. Det å få en flyskatt nå kan bety at noen vurderer: Skal jeg sette meg på det flyet, eller skal jeg heller vurdere å sette meg på toget? Så noe av det viktige nå framover når vi skal kutte utslipp, er å sette en pris på utslipp. Vi har som sagt allerede en CO₂-avgift på innenlands flyavgifter, og nå blir den noe forsterket, gjennom 80 kr per billett. Så det å vende oss til tanken på å sette høyere pris på utslipp er noe av det vi må når vi skal omstille Norge til et lavutslippsamfunn.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:06:49]: Det er mitt inntrykk at statsråden åpenbart ikke har noe gjennomslag i regjeringen sin. I Dagens Næringsliv i går sier Sundtoft at det er innen transportsektoren at regjeringen planlegger å gjøre de største klimakuttene. Sundtoft sier at bil- og drivstoffavgiftene skal endres, slik at bilparken domineres av utslippsfrie biler. Det er jeg enig i.

I det svaret jeg nå får fra klimaministeren, er jeg ikke interessert i å få vite hva Venstre og Kristelig Folkeparti har fått gjennomslag for å tvinge regjeringen til i forhandlinger. Jeg vil vite klimaminister Sundtofts bidrag. Kan Sundtoft gi eksempel på én vesentlig endring av bil- og drivstoffavgiftene som hun har fått gjennomslag for i regjeringskollegiet for å nå målet om en utslippsfri bilpark fram mot 2020?

Statsråd Tine Sundtoft [11:07:41]: Det er jo en interessant måte å stille spørsmål på. Den samme representanten, Eidsvoll Holmås, har vært medlem av en regjering og vet at en aldri refererer til hvem som får gjennomslag for hva i en regjering, men hva en regjering samlet sett står for.

Denne regjeringen ble, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, enig om prinsippene for bilavgifter i revidert nasjonalbudsjett i år. Det er de samme prinsippene

som nå er fulgt opp av regjeringen, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, hvor vi legger mer vekt på bilens utslipp og mindre vekt på motoreffekt og vekt. Derfor endres bilavgiftene på den måten. Vi har sagt, også som en del av 2030-målene, at vi må ta mye på transport. Denne regjeringen har gjort mer på kollektivtrafikk og jernbane, og vi gjør nå mer på bilavgifter enn den foregående regjeringen. Jeg er fornøyd med at regjeringen samlet sett jobber med dette, og også nå har fått på plass en god, offensiv politikk med våre to samarbeidspartier.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:08:44]: «Say no more», president.

Presidenten: Rasmus Hansson – til oppfølgingsspørsmål.

Rasmus Hansson (MDG) [11:08:55]: Essensen i norsk klimapolitikk de siste ti årene har vært djerpe nasjonale mål og en kategorisk avvisning av å bryte de målene ned på hvordan de skal gjennomføres i hver sektor, enten regjeringen har vært rød eller blå. Resultatet har som kjent vært at de nasjonale utslippene ikke har gått ned, de har økt, og innenfor en sektor som transport har utslippene økt dramatisk.

Nå er vi i den interessante situasjonen at regjeringen og klimaministeren sier at transportsektoren skal ta en stor del av de 40 pst. kutt som man forplikter seg til overfor EU. Og spørsmålet er: Når får vi vite hvor store kutt transportsektoren skal ta, og kan statsråden allerede nå fortelle oss: Hva er en stor del av de 40 pst. som skal tas innenfor transportsektoren?

Statsråd Tine Sundtoft [11:09:53]: Det denne regjeringen har bidratt til gjennom 2030-målene, hvor vi skisserer fem områder hvor vi skal kutte, er å gjøre det tydeligere hvor Norge skal bidra. Transport er ett av de områdene. Så skal vi nå i forhandlinger med EU for å se hvor mye vi skal kutte utenfor kvotepliktig sektor. Men vi vet allerede nå før forhandlingene at vi kommer til å få et mål som jeg ser langt nærmere 40 pst. enn den andre skalaen, og vi vet at transport står for en tredjedel av utslippene i Norge. Derfor forbereder vi oss nå på å kutte innen transportsektoren. Det er derfor vi satser mer på kollektivtrafikk, mer på jernbane, og det er derfor vi har startet endringen av kjøretøyavgiftene for å belønne de bilene som slipper ut minst.

Det som er interessant når en ser på framskrivningene av utslippene, er at de er nedjustert noe framover fordi det er lavere anslag for transportomfang per person.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Statsråd Tine Sundtoft [11:11:19]: Jeg tar sjansen på å stå, president.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:11:25]: Godt tenkt, minister.

Beskjeden fra klimaforhandlingene i Paris kommer til

å være at verden ikke vil pålegge Norge utslippskutt. Vi må selv ta grep og bestemme oss for å gjøre jobben hjemme. Gjennom klimaforliket i 2008 har vi her i Stortinget blitt enige om at de norske klimagassutslippene skal gå ned fram mot 2020, til maksimalt 47 millioner tonn. Siden den gang har de forventede utslippene for 2020 gått nedover, som følge av vellykket politikk.

I går la statsministeren klimaforliket dødt i VG. Jeg burde ikke være overrasket, for i Sundtofts budsjett blir ikke målet om nasjonale utslippskutt fram mot 2020 nevnt én eneste gang. Det virker som klima- og miljøministeren vil at vi skal glemme at Stortinget har vedtatt et nasjonalt mål for utslippskutt. Budsjettet viser at utslippene ligger an til å øke i årene som kommer, til 54,9 millioner tonn fram mot 2020 – stikk i strid med hva som er Stortingets vedtatte målsetting om kutt til maksimalt 47 millioner tonn.

Det er åpenbart at statsråd Sundtoft ikke har særlig gjennomslag i regjeringen når regjeringen ikke lenger har noen seriøse planer om å nå klimaforliket. Når har statsråden tenkt å tørre å fortelle Stortinget at regjeringen oppgir klimaforliket, når det er åpenbart at de styrer mot et klimaforlis?

Statsråd Tine Sundtoft [11:12:57]: Denne regjeringen styrer ikke mot et klimaforlis. Det er nettopp derfor vi for det første bruker masse tid og ressurser på det internasjonale klimaarbeidet, med et veldig kompetent norsk forhandlingsteam som virkelig jobber for at vi i Paris får på plass en global avtale som setter retningen for verden. Det er derfor vi jobber med å få til det globale utslippsmålet om en klimanøytral verden, hvor vi også for Norges del snakker om at vi skal oppjustere utslippsmålene med jevne mellomrom, helst hvert femte år – og et solid og forpliktende rapporteringssystem under den nye avtalen. Det er derfor denne regjeringen kom til Stortinget med nye mål for 2030, hvor vi sier at vi skal redusere med 40 pst. Vi har også skissert fem områder å gjøre det på, for å gjøre det mer konkret.

Det er denne regjeringen som også jobber for å prøve å nå klimaforliket av 2020. Som statsministeren sa: Målet er at vi skal klare det. Men denne regjeringen kom ikke til dekket bord i klimapolitikken. Vi har måttet forsterke satsingen på kollektiv, vi har måttet forsterke satsingen på jernbane, vi har måttet gjøre mer for å endre bilavgiftene – men det er også denne regjeringen som har fått tall på bordet, og sett at vi aldri har vært så nærme å nå dette målet som nå. Nasjonalbudsjettet for 2015 er en framskrivning basert på politikk til og med revidert nasjonalbudsjett for 2014. Hva vi nå har kjørt inn i 2015- og 2016-budsjettet, er ikke med i den framskrivningen. Vi jobber hver dag for å nå klimaforliket – og statsministeren sa at målet er at vi skal klare det – men kanskje noe av det vi i dag gjør på jernbane, ikke gir seg utslag før i 2021. Da har vi per definisjon ikke nådd klimaforliket, men det er god klimapolitikk.

Presidenten: Heikki Eidsvoll Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:15:07]: Jeg har lyst til å gjenta spørsmålet som jeg stilte i sted. Jeg er ikke interessert i å vite hva Venstre og Kristelig Folkeparti har fått regjeringen med på å gjøre, men jeg er interessert i å vite hva statsråden selv eller regjeringen som kollegium har klart å få til, for jeg synes det virker åpenbart at statsråden ikke har gjennomslag i regjeringen på klimafeltet.

Kan statsråd Sundtoft gi eksempel på én vesentlig endring av bil- og drivstoffavgiftene som er gjennomført i regjeringskollegiet, og som hun har vært med på å presse igjennom for å nå målet om en utslippsfri bilpark fram mot 2020, som er den perioden som klimaforliket gjelder for?

Statsråd Tine Sundtoft [11:15:58]: Representanten Eidsvoll Holmås vet akkurat hvordan en sitter og jobber i en regjering, hvor alle departementer kommer med sine innspill, og hvor det da fattes en kollektiv beslutning av regjeringen. Men det er denne regjeringen som gjør mer for å oppfylle klimaforliket, for å nå våre klimamål fram til 2020, der vi attpåtil har vært ærlige om hvordan vi ligger an i dette løpet. Det er denne regjeringen som har høynet ambisjonene fram til 2030, og det er denne regjeringen som jobber alt hva den kan internasjonalt for å få en sterk og klar avtale i Paris, som setter retningen for hvor vi skal.

Det er denne regjeringen som jobber inn mot et lavutslippssamfunn i 2050. Det er mulig at det er helt annerledes enn hva den forrige regjeringen gjorde, og hvordan den jobbet, men vi jobber som et kollegium.

Presidenten: For å få tid til det siste hovedspørsmålet vil bare to oppfølgingsspørsmål bli tillatt – først Kirsti Bergstø.

Kirsti Bergstø (SV) [11:17:14]: Oljeindustrien er den sektoren her i landet som slipper ut mest klimagasser. Oljeindustrien har nesten doblet utslippene sine siden 1990. Kan klima- og miljøministeren nevne en seier som regjeringskollegiet har stått for, og som i vesentlig grad kutter utslippene i den sektoren som slipper ut mest – oljesektoren?

Statsråd Tine Sundtoft [11:17:45]: Det er helt riktig at det slippes ut mye fra olje- og gasssektoren i Norge. Det er også olje- og gasssektoren som har høyest CO₂-avgift, og som er en del av det europeiske kvotesystemet. Det som tas gjennom CO₂-avgift og kvotesystemet, gjør at næringen selv er veldig interessert i å redusere sine utslipp, nettopp for å redusere kostnadene.

Det Statoil nå jobber med, å redusere sine utslipp – de satte seg selv sitt mål fram til 2020 – var de i mål med før tiden. Det viser at politikken fungerer. Ved å sette en pris på utslipp gjør næringen dette arbeidet selv. Det er slik vi ønsker å jobbe, det er slik vi ønsker å ta markedet i bruk – bruke skatte- og avgiftssystemet for å få næringen selv til å redusere utslippene. Vi sitter ikke og reduserer dette for oljenæringen.

Presidenten: Åsmund Aukrust – til oppfølgingsspørsmål.

Åsmund Aukrust (A) [11:18:56]: Klimatoppmøter og resultatet av en internasjonal avtale er summen av hva alle land bidrar med, og det er ingen tvil om at det har vært en dårlig oppladning fra norsk side: Finansministeren legger fram et statsbudsjett som vil gi økte utslipp. Klimaministeren foreslår store kutt i internasjonale klimabidrag, og i går gikk statsministeren ut og nærmest avlyste klimaforliket.

Det som har vært klimasatsingen som statsråden skryter av, er saker hun selv har tapt internt, først i regjeringen – og så har Høyre og Fremskrittspartiet tapt mot Venstre og Kristelig Folkeparti her i Stortinget. Det er ikke mye å skryte av for en klimaminister. Hun foretar altså store kutt i den internasjonale klimabistanden – hun peker på en spesiell situasjon. Vi må huske på at det første denne regjeringen gjorde, var å foreslå 400 mill. kr i kutt i regnskogsatsingen. Klimaministeren burde være veldig klar over at av alle akutte situasjoner i verden er klimakrisen kanskje den mest akutte.

Mitt spørsmål til statsråden er om hun vil være fornøyd med et utfall i Paris hvor flere land gjør som henne – at det blir mindre penger igjen til internasjonale klimabidrag etter at Paris-avtalen er ferdig.

Statsråd Tine Sundtoft [11:20:03]: Jeg tror det aller viktigste vi vil bli enige om i Paris, er en avtale om et langsiktig mål som setter retningen, slik at ingen skal være i tvil om – når vi drar fra Paris – at vi skal omstille verden til en klimanøytral verden. Da trenger vi gode politiske beslutninger. Vi trenger samarbeid med næringslivet, med investorer. Vi trenger også å få sivilsamfunnet og hver og en av oss til å skjønne at vi må endre måten vi lever på.

Vi er helt tydelig på at vi skal samarbeide med andre land slik at de kan redusere sine utslipp. Det er derfor vi er verdens fremste internasjonale klimafinansør. Det vil vi være videre, til tross for utslippene. Det at vi er langsiktige, det at vi jobber konkret med andre land, er det som får til resultater, er det som nå har fått til resultater i Brasil, slik at FNs generalsekretær trekker det fram som et av de beste klimaeksemplene verden har sett.

Presidenten: Stortinget går videre til siste hovedspørsmål.

Stein Erik Lauvås (A) [11:21:30]: Mitt spørsmål går til justisministeren. Alle partier på Stortinget, bortsett fra SV og MDG, har gått sammen om 18 konkrete tiltak for innstramning i regelverket for å sikre kontroll ved grensene og med hvem som kommer inn i Norge i den store asyl- og flyktningstrømmen Norge opplever. Dette er blitt tatt godt imot av offentligheten og oppfattet som at det politiske Norge tar ansvar i en vanskelig tid. Det er vi i Arbeiderpartiet innstilt på å gjøre også i fortsettelsen.

Samtidig er vi kritiske til at regjeringen ikke har gjort tilpasninger til asylstrømmen tidligere. På svært mange områder og ikke minst når det gjelder håndteringen av asylsøkere som kommer til Norge, har vi opplevd en regjering som nøler, som ikke gjennomfører i den takten som har vært nødvendig, og som ikke framstår som spesielt effektiv i sin håndtering av utfordringene.

gen som antallet asylsøkere har gitt de seneste månedene.

Hvorfor har ikke regjeringen opprettet ambulerende team fra UDI, noe som ville ført til en raskere saksbehandling? Hvorfor har ikke regjeringen gjennomført flytting av juristkapasitet fra andre departementer til UDI? Hvorfor har ikke regjeringen gjennomført god nok styrking av Politiets utlendingsenhet og heller ikke styrket arbeidet med identitetsavklaring og sikkerhetsvurderinger av asylsøkere som kommer, tilstrekkelig?

Regjeringen kunne og burde tatt tydeligere grep om mange av disse sakene, og på et langt tidligere tidspunkt. Det er en regjerings ansvar å handle, spesielt når situasjonen er vanskelig og utfordringene er store. Mitt spørsmål er: Hvorfor satte ikke statsråden i gang med dette med en gang den ekstraordinære situasjonen ble kjent, hvorfor ventet han så lenge? Eller mener statsråden virkelig at han måtte vente på Stortingets vedtak for å gjennomføre de punktene som jeg nå har nevnt?

Statsråd Anders Anundsen [11:23:27]: Jeg er veldig glad for det spørsmålet, og jeg er enda mer glad for at Arbeiderpartiet nå har snudd i sin holdning fra i vår. Det er ingen tvil om at den holdningen som Arbeiderpartiet og stortingsflertallet representerte på vårparten og egentlig frem til godt ut i oktober, har bidratt til at signalene ut har vært at Norge har vært et land med relativt åpne armer. Regjeringen har jobbet beinhardt for å korrigere og balansere det inntrykket ved å gjennomføre en rekke restriktive og innskjerpende tiltak underveis, og vi har dessverre ikke fått mye drahjelp fra Arbeiderpartiet i den sammenhengen. Jeg er derimot veldig glad for at vi får den drahjelpen fra Arbeiderpartiet nå, og jeg håper det er riktig som Lauvås sier, at Arbeiderpartiet nå vil holde stø kurs og ikke vingle i spørsmålet om hvorvidt det er viktig å få kontroll over denne asylstrømmen eller ikke.

Vurderingen av at det ikke er iverksatt tiltak underveis, er fullstendig feil. Det er en virkelighetsforståelse jeg overhodet ikke kjenner igjen, og som ingen andre som faktisk jobber med disse problemstillingene, kjenner igjen. Vi har gjennomført en rekke tiltak for å håndtere det som har vært tidenes vekst i asylankomster til Norge. Det har betydning at vi ikke har vært i nærheten av å ha et saksbehandlingssystem som kunne håndtere det. Vi fikk nå, på en drøy måned, flere mennesker til Norge enn det vi hadde regnet med vi skulle få i hele år. Det er klart at det setter et helt system under press. Derfor har vi på rekordtid, på under tre uker, satt opp et eget mottakssenter i Råde, en helt ny måte å håndtere asylsøknader effektivt på – et viktig bidrag for at vi i det hele tatt skal være i stand til å håndtere dette. UDI har jobbet beinhardt for å finne akuttmottaksplasser for å sikre at vi skal ha mat og ly når det kommer folk hit. Vi har sikret at vi har fått den helseundersøkelsen som skal til. Det er gjort et enormt arbeid for å sikre at vi er i stand til å håndtere dette. Så er det nok dessverre sånn at verken Arbeiderpartiet eller noen andre på forhånd kunne forberede seg på den situasjonen vi har opplevd i Norge, men heldigvis ser vi nå en positiv utvikling.

Stein Erik Lauvås (A) [11:25:37]: Nå er det sånn at Arbeiderpartiet slett ikke har snudd i noe som helst. Arbeiderpartiet har stått for en streng og såkalt rettferdig asylpolitikk lenge. Det som er situasjonen, er at Fremskrittspartiet har snudd. Men det kan vi se positivt på, for nå har de endelig innsett at de er en del av virkeligheten og må ta ansvar for de oppgavene som landet står overfor.

Det er flere eksempler på at justisministeren ikke har vært så snarrådig som man kunne forvente, og som han stadig vekker uttrykk for. Det er også ganske tydelig at regjeringen ikke har evnet å bruke de fullmaktene som en regjering har. Da er spørsmålet: Kan justisministeren nå bekrefte overfor Stortinget om han mener at han har de fullmaktene som skal til for at vi skal få se en mer handlekraftig regjering, som vil håndtere utfordringene som vi vet vil komme, både på grensen og med bosetting og integrering i kommunene?

Statsråd Anders Anundsen [11:26:49]: Dette spørsmålet er jeg ikke så glad for, men mer forundret over. Jeg synes det er interessant, for de som har fulgt denne debatten over tid, har jo helt åpenbart sett en etter min oppfatning positiv endring i holdningen til Arbeiderpartiet – fra å være et ganske restriktivt parti til å bli et veldig liberalt parti og til nå igjen å være på den restriktive linjen. Det synes jeg er positivt. Det kan godt være at noen har oppfattet at Fremskrittspartiet har snudd, men jeg har nå opplevd at Fremskrittspartiet alltid har vært på den restriktive linjen.

Så jobber regjeringen selvfølgelig for å få en balanse. Vi har en asyldtale med Kristelig Folkeparti og Venstre, og vi har vært opptatt av at vi skal gjennomføre både innstrammende og noen liberaliserende tiltak på de områdene vi har hatt en avtale med de partiene på. Det er viktig for oss å følge opp, men at det har vært noen snuoperasjon for Fremskrittspartiets vedkommende, tror jeg det er få som kan være enig i.

Når det gjelder snarrådighet, tror jeg vi skal understreke at den jobben som er gjort både i departementet og ute i alle sektorer, har vært formidabel. Det er gjort en fantastisk innsats, og istedenfor å klage og si at en skulle vært enda raskere, hvilket ville være praktisk helt umulig, burde man faktisk være stolt av den innsatsen som er ytt.

Når det gjelder fullmakter, har vi en gjennomgang av alle fullmakter nå, og vi kommer tilbake til Stortinget hvis vi mener det er behov for ytterligere fullmakter. (Presidenten klubber.) Men representanten kommer jo ikke med et eneste eksempel på at vi ikke har utnyttet det handlingsrommet vi har.

Presidenten: Presidenten vil minne om taletiden. Vi får tid til ett oppfølgingsspørsmål – fra representanten Kari Henriksen.

Kari Henriksen (A) [11:28:15]: Jeg vil bare minne justisministeren om at denne alvorlige saken ikke handler om hvordan Arbeiderpartiet har opptrådt, eller hvilke signaler Arbeiderpartiet har gitt. Dette handler om en justisminister som enten har eller ikke har handlekraft, om en

justisminister som er god til å prate, men kanskje mindre god til å handle. Faktum er at regjeringa med justisministeren har hatt handlingsrom til å iverksette tiltak, og faktum er at de ikke har brukt det handlingsrommet.

Sikkerheten er avgjørende. Nå ser vi at det er minst 1 500 personer som er forsvunnet fra asylmottak. Justisministeren har så langt ikke brukt de fullmaktene han faktisk har, til å bygge kapasitet. Stortinget hastevedtok en hjemmel for å fengsle asylsøkere i forrige uke. Det var vi glade for, og vi var også glade for den evalueringa som vi fikk lagt inn der, og også for at loven er midlertidig. Men det ville være underlig om vi ikke har plasser når det haster sånn med å få vedtatt ny lov, så når åpner ny kapasitet for fengsling, særlig i Finnmark?

Statsråd Anders Anundsen [11:29:22]: Jeg er helt uenig i at denne debatten ikke handler om signaler fra Arbeiderpartiet. Det handler om signaler fra Stortinget, det handler om signaler fra hele Europa. For vi ser veldig tydelig at signaler fra beslutningstakere har enorm effekt på hvor flyktningstrømmene og asylstrømmene går. Det håper jeg at representanten Henriksen har fått med seg. Hvis ikke risikerer vi at Arbeiderpartiet på nytt kommer med signaler som bidrar til å styre asyltilstrømmingen i retning av Norge. Det synes jeg vi er nødt til å ha med oss. Vi må være reflekterte i den diskusjonen og om hvilke signaler som skal sendes ut. Jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet er en del av det store, brede forliket som Stortinget nå har kommet til, og som jeg mener gir et veldig godt grunnlag for at vi skal få denne situasjonen bedre under kontroll.

Jeg registrerer også at Henriksen kommer med en rekke påstander om at fullmaktene ikke er utnyttet. Hvilke fullmakter er det som ikke er utnyttet? Vi har brukt det handlingsrommet vi har. Vi har lagt frem et tilleggsnummer til statsbudsjettet for å klare å håndtere dette. Vi har bevilget de pengene vi kan under fullmaktene. Vi har omorganisert og utfordret organisasjonen for å håndtere dette. Så det virkelighetsbildet representanten Henriksen kommer med, er direkte feil.

Presidenten: Da er den muntlige spørretimen over.

Sak nr. 2 [11:30:38]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Kjersti Toppe til samferdselsministeren, blir – etter anmodning fra samferdselsministeren – flyttet og besvart etter spørsmål 6.

Spørsmål 4, fra representanten Heikki Eidsvoll Holmås

til klima- og miljøministeren, vil bli besvart av olje- og energiministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra olje- og energiministeren blir spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 6, dvs. til slutt i spørretimen.

Spørsmålene 7 og 8, fra henholdsvis representanten Kari Henriksen og representanten Lene Vågslid til justis- og beredskapsministeren, blir – etter anmodning fra justis- og beredskapsministeren – flyttet og besvart før spørsmål 1.

Presidenten: Vi starter da med spørsmål 7.

Spørsmål 7

Kari Henriksen (A) [11:31:29]: President, jeg får ikke opp spørsmålet mitt på salappen – da får jeg låne manuset til justisministeren, og så skal han få det tilbake! Spørsmålet lyder:

«Røverradioen driver radiosendinger laget av personer som soner, om aktuelle tema, fra fengsel og utenfor. Sendingene er tilgjengelige for dem som soner i Oslo fengsel og få andre fengsler i østlandsområdet. Det er ingen nasjonal sendeflate. Frivillige organisasjoner og offentlige etater bruker kanalen for å spre nyttig informasjon. Radiokanalen vant i år Prix Radio 2015 for lokal sendeflate.

Hva konkret vil statsråden gjøre for at alle som soner i fengsel, skal få lik tilgang til disse sendingene?»

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anders Anundsen [11:32:23]: Det hadde vært fristende å si at representanten Henriksen bare kunne fortsatt på manuset, så ville hun fått svaret!

Jeg er veldig begeistret for Røverhuset, som driver Røverradioen, og de fikk 589 000 kr i støtte over kap. 430 post 70, en tilskuddsordning for frivillig virksomhet under Kriminalomsorgens virksomhetsområde. Det er delegert til Kriminalomsorgsdirektoratet å fordele midlene til frivillige organisasjoner. Røverhuset må derfor søke direktoratet om økonomisk støtte, også til en eventuell utvidelse av virksomheten.

Jeg er veldig enig med representanten Henriksen i at Røverradioen er et godt tiltak. Men det er mange gode tiltak som det søkes midler til over det angjeldende budsjettkapitlet og posten. Kriminalomsorgsdirektoratet har opplyst at det i år ble søkt om tiltak for ca. 39 mill. kr, og det som var til fordeling, var 12 mill. kr. Det betyr at en er nødt til å ha en streng prioritering fra direktoratets side, men Røverradioen har altså blitt tilgodesett med midler. I budsjettforslaget for 2016 er det ca. 11 mill. kr som er satt av til fordeling etter søknad.

Kriminalomsorgsdirektoratet er delegert fullmakt til fortsatt å behandle disse søknadene og vil kunngjøre den nye tildelingspotten etter at Stortinget har vedtatt det Stortinget ønsker å vedta på dette punkt, og Røverhuset kan da også søke om midler. På bakgrunn av at dette er delegert til Kriminalomsorgsdirektoratet, synes jeg det vil være feil av

meg å gi noen føringer om at Røverhuset skal prioriteres foran andre.

Kari Henriksen (A) [11:33:58]: Takk for svaret. Jeg er veldig glad for at justisministeren gir uttrykk for en positiv holdning til Røverradioen og Røverhuset, som er en frivillig organisasjon som driver et godt arbeid for de innsatte.

Det er riktig som justisministeren sier, at det er bevilgninger som avgjør tiltakenes både art og karakter, og vi registrerer at etter at denne regjeringa tiltrådte, er tilskuddene til frivillige organisasjoner blitt redusert. Det er bl.a. et resultat av dette som gjør at mange organisasjoner er bekymret, for de mener at de tildelingene de har fått, så vidt dekker lønns- og prisveksten – for ikke å snakke om dem som soner i Nederland, som ikke har dette tilbudet i det hele tatt.

Men tilbake til Røverradioen og det tiltaket som der utføres: De ønsker ordninger tilsvarende dem de har i Storbritannia, med nasjonaldekkende sendeflate. Støtter justisministeren det?

Statsråd Anders Anundsen [11:35:04]: Basert på den ordningen vi har, hvor dette er midler som tildeles etter søknad, er det vanskelig innenfor den ordningen å si at det er det som bør bli resultatet. Men jeg mener tiltaket Røverradioen er et veldig kreativt og konstruktivt tiltak, som ble startet opp i 2013, og som, etter hva jeg forstår, har veldig fornøyde lyttere. Det er en måte å jobbe på som jeg har veldig sansen for. Det er utrolig viktig at en har ting å gjøre i fengslet som en føler gir utbytte, og som er nyttig, og som også gir læringserfaring på en helt ny måte.

Jeg skal ikke dra mine egne, personlige erfaringer rundt radiovirksomhet, men jeg har tidligere vært en ivrig aktør i lokalradioen i Larvik, i min spede ungdom, og det gir utrolig mye læring og kraft. Det er også noe som jeg mener er bra at en får gjennom f.eks. tiltak som Røverradioen. Men det at det skal bli et nasjonalt tilbud, mener jeg er litt for tidlig å konstatere og ta stilling til.

Kari Henriksen (A) [11:36:10]: Jeg støtter det justisministeren sier, og de vurderingene han har av de effektene som Røverradioen gir både for innsatte og for ansatte, men også for frivillige organisasjoner og andre som bruker denne radiostasjonen til å sende ut viktig informasjon. Men i tillegg mener jeg denne radiostasjonen har en viktig funksjon knyttet til ytringsfrihet, fordi denne måten å gi mulighet for de innsatte til selv å få en stemme i det offentlige rom er et viktig bidrag til ytringsfriheten. Derfor mener jeg at justisministeren, som har ansvar for at ytringsfriheten har gode kår i Norge, også burde tenke på om dette er et tiltak som er så bra at det bør bli en del av det ordinære arbeidet i fengslene knyttet til bl.a. nærhetsprinsippet, og at også media blir en del av det.

Statsråd Anders Anundsen [11:37:11]: Jeg avviser ikke den typen tenkning. Jeg synes dette er et spennende tiltak. Det har mange fordeler ved seg, og det skaper krea-

tivitet og gir skaperkraft og kan også ha betydning for ytringsfriheten.

Samtidig er det viktig, sånn ordningen er i dag, at jeg ikke legger noen føringer på de fremtidige søknadene fra Røverradioen. Men jeg synes dette er ett av mange spennende tiltak som skjer i Kriminalomsorgen, og det at det er drevet av de innsatte, og at de driver på en måte en aktivitet for å utvikle seg selv også, tror jeg er et nyttig bidrag.

Jeg tror jeg får konstatere at dette er et spennende prosjekt, og etter to års drift tar vi med oss de resultatene som dette prosjektet har gitt. Og så får vi se hva fremtiden vil bringe også på dette området.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 8.

Spørsmål 8

Lene Vågslid (A) [11:38:11]: Spørsmålet mitt er:

«Til tross for at Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti i fjor lovet i merknads form ikke å kutte i midlene til Kontoret for voldsoffererstatning, foreslår justis- og beredskapsministeren likevel et kutt på 10 mill. kr for 2016. Om forslaget blir vedtatt, vil hjelp til voldsofre bli svekket, og landets 14 rådgivningskontor står i fare for å bli lagt ned.

Hvordan kan statsråden forsvare at det kuttes i Kontoret for voldsoffererstatning, samtidig som han representerer et parti som sier de jobber for å styrke offeromsorgen?»

Statsråd Anders Anundsen [11:38:50]: Som det fremgår av Prop. 1 S for 2011–2012 fra Arbeiderpartiet-, SV- og Senterparti-regjeringen, foreslo den daværende regjeringen at Kontoret for voldsoffererstatning midlertidig skulle gis en ekstrabevilgning til å behandle saker etter terrorhandlingen 22. juli og til å nedarbeide restansene. Det har i de mellomliggende årenes budsjettproposisjoner vært understreket at bevilgningen på 25 mill. kr var en midlertidig bevilgning. Beholdningen av ubehandlede saker og saksbehandlingstiden er vesentlig redusert i dag i forhold til det som var tilfellet i 2012, og det vises til Prop. 1 S for 2014–2015, hvor det bl.a. heter:

«Tallene fra Kontoret for voldsoffererstatning viser at inngangen av nye saker knyttet til 22. juli-terroren falt merkbart i andre halvdel av 2013. Kontoret for voldsoffererstatning har i årene 2012–2014 fått en midlertidig styrking av sin bevilgning for å kunne bygge ned restanser og behandle søknader etter terrorangrepene 22. juli 2011.»

Som følge av ekstrabevilgningen i 2012 ble det innført et nytt saksbehandlingssystem ved Kontoret for voldsoffererstatning. Det forutsettes at saksbehandlingssystemet også bidrar til å effektivisere flyten i saksbehandlingen. Tilleggsbevilgningen i 2012 gikk til å behandle søknader om voldsoffererstatning. En reduksjon av tilleggsbevilgningen må derfor tas på tilsvarende område. Når vi legger disse forutsetningene til grunn, vil ikke rådgivningstilbudet til RKK-ene bli vesentlig redusert.

Jeg vil selvfølgelig følge utviklingen av restansebe-

holdningen og saksbehandlingstiden nøye, og regjeringen arbeider videre med ulike alternativer for en styrket offeromsorg. Det har jeg lyst til å understreke. Vi går nå igjen om offeromsorgen samlet sett for å sikre at vi skal få et mer likt og bedre tilbud over hele landet. Der spiller RKK-ene en viktig rolle. Så er det også nødvendig å minne Stortinget om at premissene fra den forrige regjeringen var at dette var en midlertidig bevilgning, og det er det regjeringen har forholdt seg til. Så betyr ikke det at vi ikke vil følge dette nøye og vurdere eventuelt behov for ytterligere bevilgninger i fremtiden.

Lene Vågslid (A) [11:41:05]: Me veit veldig godt at dette var mellombelse løyvingar, det handlar ikkje om det. Dersom justisministeren ser i merknadene frå justiskomiteen i fjor, skriv regjeringspartia, saman med Kristeleg Folkeparti, budsjettkamerat og avtalepartner, at kuttet på 10 mill. kr for 2016 skulle skjermast. Det skreiv ein i innstillinga fordi ein var oppteken av å gje Kontoret for valdsoffererstatning føreseielegheit.

Hadde eg vore KrF-ar – det er eg ikkje – trur eg at eg hadde vore rimeleg provosert over at ein slik merknad og ein slik avtale ikkje er verdt meir enn papiret det er skrive på.

Det eg lurar på, er: Kva for konkrete innspel har justisministeren fått, som tilseier at Kontoret for valdsoffererstatning ikkje behøver dei midlane, dei 10 millionane, for 2016? Det er i alle fall innspel justiskomiteen har fått. Og meiner statsråden at dei ikkje behøver midlane, og at føreseielegheita, som dei var så opptekne av i fjor, ikkje er viktig i år?

Statsråd Anders Anundsen [11:42:06]: Forutsigbarheten er ganske god, for det har aldri vært indikert fra departementets side at denne midlertidige bevilgningen skulle være noe annet enn midlertidig. Så er selvfølgelig ikke situasjonen slik at kontoret ikke har behov for penger, alle har behov for ressurser og penger for å gjøre en riktig og god jobb, men de har vært veldig klar over at dette er en midlertidig bevilgning. Stortinget styrer gjennom budsjettvedtak, og Stortinget kan overprøve den beslutningen som regjeringen har kommet til. Jeg tror det er viktig fra regjeringens side å stå ved at når en er tydelig på at noe er en midlertidig bevilgning, er det faktisk det det er, og da kan man ikke påregne at den bevilgningen skal vedvare.

Så er det heller ikke slik at Arbeiderpartiets alternative budsjett kompenserer alt dette. De foreslår riktignok 10 mill. kr til driftsmidler, men de mangler 50 mill. kr til erstatningsutbetaling, hvis en forutsetter at de fortsatt skal behandle saker for 10 mill. kr.

Lene Vågslid (A) [11:43:09]: Justiskomiteen på Stortinget, her på dette huset, sa i fjor at dei 10 mill. kr for 2016 skulle bli skjerma. Det sa regjeringspartiet Høgre og regjeringspartiet Framstegspartiet, saman med sin avtalepartner Kristeleg Folkeparti. Då konstaterer eg at det ikkje er verdt noko anna enn papiret det er skrive på.

I dag er den internasjonale dagen mot vald mot kvinner. Tusenvis i Noreg og millionar på verdsbasis blir utsette for

den terroren det er å bli utsett for vald i nære relasjonar. Meiner statsråden at det er rett at ei sårbar gruppe, som desse som har behov for rådgjeving og valdsoffererstatning, skal få eit dårlegare tilbud? Og blir ikkje dette eit paradoks til det Åse Michaelsen tidlegare har uttalt, at ingen valdsoffer skal lide om Framstegspartiet er i regjering?

Statsråd Anders Anundsen [11:44:07]: Der mener jeg det er en feilslutning i resonnetet. La meg først si at vi har merket oss merknaden fra Stortinget. Regjeringen har foreslått noe annet for Stortinget, og det er det da Stortinget som tar stilling til hvordan skal være. Det er relativt normal prosedyre.

Når det gjelder dårligere tilbud til volds ofre, kan representanten Vågslid ikke ha fått med seg så veldig mye av det som har skjedd de siste to årene. Vi har gjennomført en rekke tiltak for å bedre situasjonen for voldsutsatte. Det er nå voldscoordinatorer ved sju politidistrikter, det er implementert SARA i alle politidistrikter, det er gjennomført en rekke kompetansehevende tiltak i politiet, det er gjennomført en helt annen prioritering – både fra Riksadvokaten, fra Politidirektoratet, fra justis- og beredskapsministeren – på akkurat dette feltet i forhold til det som har vært tidligere. Vi gjennomfører nå en nærpoltireform som Arbeiderpartiet er med på, og som jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet er med på, og som skal bidra til å styrke den kompetansen ytterligere. Vi har sikret en ny avhørsmodeell for barn og andre sårbare personer.

Så det å stå her og si at tilbudet til voldsutsatte kvinner og andre er dårligere, det er direkte feil.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 2.

Spørsmål 2

Knut Storberget (A) [11:45:31]: «Tidligere riksarkivar Ivar Fønnes uttrykker til avisa Arbeidets Rett 10. november bekymring for regjeringens endrede planer for Norsk helsearkiv som var foreslått lagt til Tynset. Det bevilges at modellen blir billigere, og den tidligere riksarkivaren støtter også de bekymringer som er gjort gjeldende hva angår sikkerheten for pasientopplysninger ved den foreslåtte modell.

Er statsråden trygg på at sikkerheten er god nok i regjeringens foreslåtte modell, og at dette blir en billigere løsning?»

Statsråd Thorhild Widvey [11:46:06]: Representanten Storberget tar opp to viktige problemstillinger. Den ene gjelder kostnadene ved å få på plass Norsk helsearkiv, og den andre gjelder sikkerhetskrav ved behandling av pasientopplysninger.

Stoltenberg-regjeringen foreslo i sitt siste budsjettfor-slag å iverksette byggingen av et arkivbygg på Tynset med en kostnadsramme på 808 mill. kr. Statlige byggeprosjekter med en kostnadsramme på mer enn 750 mill. kr skal underlegges en særskilt kvalitetssikring. Stoltenberg-regjeringen valgte altså å se bort fra regelverket ved å

foreslå bevilgning allerede før slik kvalitetssikring forelå.

Regjeringen Solberg la derimot opp til å følge gjeldende regelverk, dvs. at kvalitetssikringen skulle foreligge før Stortinget ble forelagt forslag om oppstartsbevilgning. I tillegg til budsjettproposisjonen høsten 2013 ble derfor dette bevilgningsforslaget fjernet. Oppdraget om kvalitetssikring ble gitt til Holte Consulting AS 11. desember 2013.

Rapporten fra eksterne kvalitetssikrer påpekte en rekke uforholdsmessig kostbare løsninger og anså et alternativt forprosjekt som mest kostnadseffektivt. Etter at rapporten forelå i mars 2014, har departementet gjennomført en grundig prosess med Statsbygg med sikte på endringer i prosjektet for å få redusert kostnadene. Noen justeringer vil kunne foretas, men de tilleggsvurderinger departementet har fått fra Statsbygg, tilsier at det ikke er mulig å realisere et vesentlig rimeligere anlegg på Tynset, dersom dette også inkluderer magasiner for permanent lagring av papirarkiver.

Regjeringen har på bakgrunn av de høye kostnadene kommet til at det er nødvendig å få undersøkt en alternativ modell, som departementet gjennomfører nå. Dette gjøres for å få kostnadene vesentlig ned.

Statsbygg har foretatt foreløpige vurderinger av magasiner i fjellet i Rana i tilknytning til Nasjonalbiblioteket. Dette blir nå analysert grundigere av Statsbygg. Departementet har også undersøkt om det er mulig å kunne utvide kapasiteten ved Statsarkivet i Trondheim, som har sine magasiner i Dora.

På dette grunnlaget vil Stortinget bli bedt om å ta endelig stilling til gjennomføringen.

Helsearkivet omfatter materiale med særskilte krav til tilgangsbegrensning og oppbevaring; dette gjelder både for de digitale dokumentene og for det papirbaserte. Det er en selvsagt forutsetning at alle sikkerhetskrav som følger av helseregisterloven og arkivloven, skal etterleves uansett løsning.

Å digitalisere arkivdokumenter i stor skala krever omfattende ressursinnsats, særlig i form av arbeidskraft. Det er denne funksjonen som vil kunne tilføre Tynset et betydelig antall nye arbeidsplasser.

Å bevare papirarkiver er også ressurskrevende, men først og fremst i form av investeringer i magasinlokaler, husleie og bygningsdrift. Denne funksjonen vil derimot i liten grad representere nye arbeidsplasser.

Målet vårt er å bruke en størst mulig del av ressursene på digitalisering og å sørge for at vi får til et kostnadseffektivt prosjekt.

Knut Storberget (A) [11:49:16]: Jeg synes det er veldig trist at regjeringen også har forlatt sitt standpunkt om at man ville realisere arkivbygg på Tynset. Det var i oktober 2014, altså i fjor, at regjeringen og kulturministeren sendte ut en pressemelding med tittelen «Regjeringa vil realisere arkivbygget på Tynset». Det var også før regjeringen hadde gjort sine kvalitetsundersøkelser.

Det er mange slags elementer i en slik beslutning, og når man sender ut en slik pressemelding, hvor det står at dette skal være på Tynset, det «skal famne om eit felles-

depot for heile Arkivverket og dessutan Norsk helsearkiv for eldre arkivmateriale», så forventer ikke bare Tynset-samfunnet, men hele Innlandet og mange mennesker at regjeringen står fast ved den beslutningen som man sier at man har tatt.

Jeg oppfatter det ikke som noe annet enn faktisk å føre befolkningen bak lyset når man i fjor erklærte at man ville bygge dette arkivet, for så nå i budsjettet å gå tilbake på det. Hva er årsaken til at man faktisk har snudd?

Statsråd Thorhild Widvey [11:50:26]: Jeg vil sterkt ta avstand fra at vi har forlatt å realisere et arkivverk på Tynset, når vi har sagt at vi vil se på en alternativ modell, hvor digitaliseringen legges til Tynset, men at vi ser på andre alternativer når det gjelder papirarkivene.

Knut Storberget (A) [11:50:46]: Det er vitterlig slik at regjeringen og kulturministeren i fjor sendte ut en pressemelding hvor man erklærte at «regjeringa vil realisere arkivbygget på Tynset». Jeg kan vanskelig lese det noe annerledes enn at man ville realisere arkivbygget på Tynset.

Men jeg lar det ligge. Jeg håper at man kommer raskt på banen med de modellene som man nå jobber med. Hva slags tidsperspektiv har statsråden for dette? Det er det ene spørsmålet. Det andre gjelder: I instruksens vedrørende bygging og leie i statlig sektor heter det at lokaler «det ikke er et velfungerende marked for klassifiseres som formålsbygg, og skal som hovedregel gjennomføres som et statlig byggeprosjekt», dvs. spesielle bygg som ikke kan være ute i et vanlig leiemarked. Vil statsråden følge denne instruksjonen når man skal finne egnede arkivbygg for dette materialet?

Statsråd Thorhild Widvey [11:51:46]: Når det gjelder tidsperspektivet, vil vi jobbe så raskt som mulig for å få på plass den informasjonen som trengs for å ta stilling til den alternative modellen. Ikke minst vil vi se på kostnadene og på mulighetene for å kunne finne en konkret løsning. Som jeg sa, har vi iverksatt nødvendige tiltak for å se på det.

Jeg vil bare minne om at vi står fast ved at vi skal realisere Arkivverket, også på Tynset. Vi er opptatt av å finne en god og kostnadseffektiv løsning for å kunne løse Arkivverkets behov, og vi utreder derfor altså alternative modeller. Det er viktig for meg å understreke at vi ikke har gått vekk fra at vi skal realisere dette. Men dette prosjektet tok den forrige regjeringen seg ikke engang tid til å kvalitetssikre kostnadene for. Det har vi gjort, og vi har – som jeg sa – fått veldig klare signaler i rapporten fra den eksterne kvalitetssikringen, der det er påpekt en rekke uforholdsmessig kostbare løsninger. Det er derfor vi nå har valgt å se på alternativer.

Spørsmål 3

Kjersti Toppe (Sp) [11:53:04]: «I et ferskt informasjonsskriv fra Arkivverkets ledelse til de ansatte er det

foreslått omlegginger i tilbudet. I dag er Arkivverket delt mellom det sentrale Riksarkivet og åtte regionale statsarkiver, i tillegg kommer Samisk arkiv i Kautokeino. Dette blir foreslått slått sammen til en organisatorisk enhet styrt fra Oslo. Mange frykter at den regionale forankringen blir dårligere.

Kan statsråden informere om prosessen og den politiske forankringen i saken?»

Statsråd Thorhild Widvey [11:53:37]: I samråd med Kulturdepartementet igangsatte Arkivverket i januar i år strategiprojektet Arkivverket 2020. I budsjettøkningen for 2016, som ble sendt til Kulturdepartementet 1. mars, orienterte Arkivverket om prosjektet og søkte om midler til det.

Som representanten kjenner til, har regjeringen i budsjettforslaget for 2016 foreslått en bevilgning på 2 mill. kr til omstillingsprosessen i Arkivverket.

Det har vært ført forhandlinger om ny organisasjonsstruktur mellom Riksarkivaren og tjenestemannsorganisasjonene i Arkivverket, i samsvar med avtaleverket knyttet til medbestemmelser i staten. Riksarkivaren opplyser at det så langt ikke er oppnådd enighet om en samlet løsning.

Jeg vil understreke veldig sterkt at regjeringen selvsagt vil vurdere denne saken grundig og også komme tilbake til Stortinget. Inntil så skjer, vil nåværende organisering videreføres.

Kjersti Toppe (Sp) [11:54:47]: Riksarkivaren sitt forslag til omstrukturering inneber som sagt at ein skal få ei felles organisatorisk eining, og at statsarkiva vert lagde ned som egne institusjonar. I arkivmeldinga og i arkivlova har det vore Stortinget sin intensjon og vilje at statsarkiva i regionen skal haldast oppe, og at statsarkiva skal spela ei sentral rolle i etablering og drift av nye integrerte løysingar. Den føreslåtte omorganiseringa er ifølgje Riksarkivaren i tråd med arkivmeldinga og innanfor lova.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Kan statsråden seia seg einig med Riksarkivaren i at den føreslåtte strukturerendinga er i tråd med arkivmeldinga og arkivlova?

Statsråd Thorhild Widvey [11:55:47]: For det første foreligger det ikke noe forslag, fordi forhandlingene har brutt sammen. Hvis det er slik at Riksarkivaren kommer tilbake til departementet med forslag som skulle tilsi at det er behov for å endre arkivloven, noe som jeg har forstått har vært ment i dette tilfellet, er det helt åpenbart, som jeg sa i mitt forrige svar, og som jeg har gitt uttrykk for i svar på et skriftlig spørsmål fra bl.a. representanten Trettebergstuen, at dette er en sak som regjeringen vil vurdere grundig, og vi vil selvsagt komme tilbake til Stortinget med en slik sak.

Kjersti Toppe (Sp) [11:56:26]: Eg trudde jo at når Riksarkivaren sette i gang ei omstrukturering og det var forankra i Kulturdepartementet, burde statsråden sjå til at det som var føreslått, faktisk var i tråd med dei lovene og reglane som er, så eg er litt forundra over det svaret.

Eg har eit tilleggsspørsmål utover det. Det skjer alle- reie ei sterk sentralisering, har eg fått opplyst, i Arkivver-

ket. Når ein ser på dei nye stillingane som kjem, så er det sentrale stillingar – av dei 30 som er utlyste hittil i år, kjem 8 i regionane og 21 i Oslo. Inkludert er det utlyst fire nye direktørstillingar, som er kopla opp mot den nye omstruktureringa. Eg vil spørja statsråden om ho er kjend med den sentraliseringa som skjer, og om det er i tråd med det som er Stortinget sin intensjon om å styrkja regionane, som ein uttalte bl.a. i arkivmeldinga.

Statsråd Thorhild Widvey [11:57:36]: Statsråden leser det som står i avisene, og jeg får også med meg innspill som kommer fra ulike som har synspunkter på denne saken, så jeg har absolutt fått med meg mange av de synspunktene som er der.

Som jeg sa i mitt svar, har departementet vært orientert om saken, men det er ikke slik at departementet har gått inn i enkelthetene i denne saken. Som jeg sa, vil regjeringen selvfølgelig ta stilling til det når det foreligger et endelig forslag, og vi vil selvfølgelig komme til Stortinget med det, hvis det skulle vise seg at det er behov for å endre også arkivloven – hvis et forslag ikke skulle være i tråd med den.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 5.

Spørsmål 5

Rasmus Hansson (MDG) [11:58:35]: Spørsmålet til klima- og miljøministeren lyder:

«Norske klimagassutslipp har økt de siste 25 årene. Norge har kompensert for dette med usikre klimavoter. Norge går nå inn for et mål om «klimanøytralitet», tidligere omtalt som «netto null», som tar utgangspunkt i flere tiltak utenfor Norges grenser.

Betyr dette at kvotekjøp også i framtiden vil være metoden for å oppfylle våre forpliktelser i klimakonvensjonen?»

Statsråd Tine Sundtoft [11:59:04]: Regjeringen fører en offensiv klimapolitikk der Norges nasjonale utslipp skal reduseres fram mot 2030. Vi har fokus på fem innsatsområder:

1. reduserte utslipp i transportsektoren
2. utvikling av lavutslippsteknologi i industrien og ren produksjonsteknologi
3. CO₂-håndtering
4. styrke Norges rolle som leverandør av fornybar energi
5. miljøvennlig skipsfart

Imidlertid klarer vi å ha to tanker i hodet samtidig. Vi arbeider også med klimatiltak internasjonalt. To av de viktigste tiltakene er klima- og skogprosjektet og statens klimavotekjøp. Kvotekjøp er et viktig grunnlag for de ambisiøse forpliktelsene Norge har tatt på seg under Kyotoprotokollen i perioden 2013–2020. Alle partier i denne sal har sluttet seg til dette. De har også enstemmig pekt på at fleksible gjennomføringsmekanismer kan gjøre det mulig for Norge å ta på seg større forpliktelser og bidra til større globale reduksjoner.

Norge har tatt til orde for et globalt mål om klimanøytralitet eller netto nullutslipp innen 2050. Det er et progressivt forslag. Den internasjonale miljøbevegelsen har også talt varmt for et langsiktig mål.

I mars behandlet Stortinget meldingen om ny utslippsforpliktelse. Regjeringen arbeider for felles oppfyllelse sammen med EU, med et klimamål på minst 40 pst. i 2030. Lykkes vi med dette, vil det ikke bli behov for kvotekjøp i utviklingsland etter 2020.

Dersom det blir aktuelt å heve ambisjonene utover 40 pst., kan det imidlertid åpnes for kvotekjøp. Jeg synes representanten bør merke seg at hans søsterparti i Sverige ønsker å bruke kvoter dersom de skal øke sine ambisjoner utover EU-målet. Miljöpartiet i Sverige mener altså at disse kvotene har klimaeffekt.

Jeg forstår at representanten Hansson har et ambivalent forhold til klimavoter. Vi må ikke glemme at Den grønne utviklingsmekanismen, CDM, er gjenstand for svært grundige godkjennings- og kontrollrutiner i FN-systemet. En rapport fra en ekspertgruppe viser at CDM bidrar til utslippskutt, teknologioverføring og fattigdomsreduksjon. Men kanskje viktigst av alt: Kvotesystemet har bidratt til grønn omstilling i disse landene. Det gir grunnlag for optimisme når vi nå går inn i forhandlinger der alle land, også utviklingslandene, må øke sine ambisjoner.

Rasmus Hansson (MDG) [12:02:01]: Statsråden er nok nokså alene om å mene at CDM-kvoter er et godt og effektivt bidrag til en nasjonal kuttstrategi. Statsministeren har jo uttalt at CDM-kvoter er klimatiltak på billigsalg.

Når det gjelder Sverige, er statsråden sikkert klar over at forskjellen mellom Sverige og Norge er at Sverige har kuttet bortimot 25 pst. av sine nasjonale utslipp. Norge har ikke kuttet noe. Derfor er det – ved siden av kvotespørsmålet – fortsatt interessant hva Norge skal slippe ut. Kan statsråden gi et tall for hvor mye CO₂ og andre klimagasser Norge skal slippe ut i 2020 og 2030? I dag slipper vi som kjent ut 53 millioner tonn. Hvor mye skal vi kutte, hvor mye skal vi slippe ut her i landet, i 2020 og 2030?

Statsråd Tine Sundtoft [12:03:04]: Vi jobber hver dag for å nå klimaforliket, som har satt som sitt mål å redusere med 30 pst., derav to tredjedeler innenlands, fram til 2020.

Da vi overtok, var gapet på 8 millioner tonn. Ved siste beregning var vi på 6,5 millioner tonn. Vi leverer klimapolitikk om dagen som gjør at vi får redusert det gapet, men om noe av det vi gjør når det gjelder f.eks. jernbaneinvesteringer, gir seg utslag i reduserte utslipp i 2019 eller 2021, vet vi ikke i dag. Men vi jobber for å nå målet fra klimaforliket i 2020.

Når det gjelder 2030, har vi lansert et mål om 40 pst. reduksjon, sammen med EU. Først skal EU fordele sine forpliktelser i ikke-kvotepiktig sektor, så skal Norge forhandle med EU.

Rasmus Hansson (MDG) [12:04:04]: Er statsråden enig i at det er et problem at ingen regjering og ingen miljøstatsråd i Norge noen gang har villet forplikte seg til å si hvor mange tonn CO₂ Norge skal slippe ut i 2020 og 2030?

Og ser statsråden noen sammenheng mellom det faktumet og det faktum at Norge faktisk ikke har kuttet sine utslipp, verken nasjonalt eller i de viktige sektorene?

Statsråd Tine Sundtoft [12:04:38]: Jeg tror det er nettopp derfor det er viktig at regjeringen i forbindelse med 2030-målene, der vi skal redusere med 40 pst., har vært tydeligere på å skissere på hvilke fem områder vi skal redusere, slik at vi i større grad skjønner hva vi må gjøre i Norge for å redusere våre utslipp.

Så tror jeg også det var nyttig at vi ba om å få gaprapporten fra Miljødirektoratet, slik at vi fikk en bedre oversikt over antallet tonn vi var unna målet fra klimaforliket. Gapet var da på 8 millioner tonn. Ved siste beregning var det på 6,5 millioner tonn. Så vet vi at siste framskrivning, som var omtalt i nasjonalbudsjettet for 2016, var basert på Perspektivmeldingen 2013 og politikk til og med revidert nasjonalbudsjett for 2014.

Men vi må gjøre dette enklere for at vi sammen kan skjønne hva vi må gjøre, også i Norge.

Spørsmål 6

Geir Pollestad (Sp) [12:05:56]: «Det har den senere tiden vært mye uro rundt Telenor og VimpelCom knyttet til mistanke om korrupsjon i forbindelse med anskaffelse av telelisenser i Usbekistan. Næringsministeren har uttrykt mistillit til styreleder i Telenor, som senere trakk seg. Det pågår ulike former for gransking og etterforskning i saken.

Hva kan statsråden, som stor aksjonær i Telenor, gjøre for å bidra til å få klarhet i de faktiske forhold og bidra til mest mulig åpenhet fra Telenors side?»

Statsråd Monica Mæland [12:06:32]: VimpelCom-saken er en veldig alvorlig sak, og det er også blitt understreket av de siste ukers hendelser. Jeg har siden jeg ble kjent med saken, oppfordret Telenor til å vise størst mulig åpenhet, og jeg har også etter beste evne forsøkt å belyse saken overfor Stortinget, bl.a. i høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen og i flere brev til samme komité.

Samtidig er det slik at jeg må forholde meg til de rammer for eierskapsutøvelsen som Stortinget har vedtatt. Nærings- og fiskeridepartementet kan ikke opptre som etterforsker eller framtvinge informasjon som ikke gis oss når vi etterspør den. Til syvende og sist må vi basere oss på den informasjonen selskapene gir oss. I denne saken har det altså vist seg at vi ikke er blitt informert godt nok og sågar feilinformert, og på bakgrunn av det konkluderte jeg med at jeg ikke lenger hadde tillit til styrets leder.

Som representanten Pollestad viser til, pågår det nå gjennomgang og etterforskning i saken, og vi forventer at dette skal skape klarhet rundt de faktiske forhold, og jeg ser også fram til å få alle fakta på bordet.

Så er det også slik at jeg er invitert til en ny høring i kontroll- og konstitusjonskomiteen i denne saken. Det er en invitasjon jeg selvsagt takker ja til, og jeg ser også fram til der å kunne gi en nærmere redegjørelse for departementets eierskapsutøvelse i denne saken.

Geir Pollestad (Sp) [12:08:09]: Jeg takker for svaret. Jeg er jo selvsagt glad for og har ikke vært i tvil om at statsråden har sett alvorret i denne saken, men jeg mener også at dette reiser noen grenser for forståelsen av de eierskapsprinsippene som Stortinget har lagt til grunn. De skal ikke utfordres; de skal benyttes. Det handler noe om hvorvidt en passivt skal vente på informasjon, eller hvor aktiv en skal være i å etterspørre informasjon.

I eierskapsmeldingen står det at åpenhet og offentlighet er et effektivt virkemiddel i arbeidet mot korrupsjon, og mitt oppfølgingsspørsmål er: Hva gjør departementet overfor Telenor – og andre selskaper – for å sørge for at en i hverdagen etterlever prinsippet om åpenhet og offentlighet?

Statsråd Monica Mæland [12:09:06]: Jeg er helt enig i at eierskapsprinsippene skal etterleves. Vi har jevn og fast dialog med alle våre selskaper gjennom året hvor vi tar opp mange forhold knyttet til samfunnsansvar, knyttet til hvordan vår eierskapsutøvelse skal være, og hvor vi innhenter informasjon.

Så det er jo ikke slik at vi sitter og nær sagt leser i avisen hva som skjer. Vi skal være informert, og vi prøver å holde oss informert underveis i aktuelle saker og i saker knyttet til samfunnsansvar for selskapene. Det er en oppgave fra dag til dag for departementet.

Geir Pollestad (Sp) [12:09:51]: Både Telenor og andre selskaper der staten er eier, enten alene eller sammen med andre, opererer i land der sjansene for korrupsjon er betydelig større enn det vi er vant til fra hjemlige trakter. Og da prøver jeg å utfordre statsråden til å si: Er det andre saker i Telenor eller i andre selskaper, operasjoner eller virksomheter i land som en er særlig bekymret for, og som en nå fra departementets side følger særlig nøye?

Statsråd Monica Mæland [12:10:32]: Vi har blitt løpende informert om andre forhold i andre land som har vært krevende. Vi vet at det har vært tilfelle bl.a. i Thailand. Men vi har også andre eksempler på krevende forhold.

Jeg er opptatt av at selskaper som går inn i land med stor risiko, gjør et ekstra grundig arbeid før man går inn, og når det gjelder Telenor, har vel de for så vidt gitt uttrykk for at de har latt være å gå inn i, og sågar trukket seg ut av, land hvor det har vært for vanskelig å operere.

Selskapene har et stort ansvar for dette. Vi følger selskapene, og vi tar opp dette i dialogen med selskapene, både hjemme og jeg vil også si ute. Jeg har møtt Telenor også i andre land, bl.a. i Asia, hvor jeg vet at forholdene er krevende. Men vi forventer at selskapene tar et stort ansvar her. Vi har nulltoleranse for korrupsjon, enten det skjer hjemme eller borte.

Presidenten: Da skulle vi i utgangspunktet ha gått til spørsmål 1, men det ser ut som vi mangler statsråden. Og i siste spørsmål, nr. 4, har vi statsråden her, men ikke spørreeren. Så vi tar en liten pause.

– Da ser det ut som vi er klare til å gå til spørsmål 1, fra

representanten Kjersti Toppe til samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen. Presidenten vil be statsrådene være til stede i salen når spørsmålene skal stilles.

Spørsmål 1

Kjersti Toppe (Sp) [12:13:22]: «I 2012 sette samferdselsminister Kleppa i gang KVU ArnaVoss for E16/Vossabanen/Bergensbanen. 1. april 2014 la vegdirektør og jernbanedirektør fram KVU med anbefaling om konseptval 5. I mai 2015 gjekk det som kjent to store ras i Vaksdal, og 8. november i år vart det demonstrert for trygg veg og bane. Samferdselsdepartementet uttalte da at dei ikkje kunne tidfesta avgjerda om konseptval. Svaret uroar.

Kan statsråden opplysa Stortinget om når avgjerda om konseptval vert fremja?»

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:14:04]: Takk for fleksibilitet, og takk for spørsmålet.

Svaret er veldig enkelt. Det er det samme svaret som vi har gitt til media, som har vært publisert mange steder, og som ble publisert i samband med demonstrasjonen: Det kommer et svar før jul.

Kjersti Toppe (Sp) [12:14:20]: Takk. I spørjetimen den 20. mai i år stilte eg nesten det same spørsmålet. Da svarte statsråden at Jernbaneverket har sett i gang eit arbeid, at dei rekna med at det ville ta nokre månader til, og at det betydde

«at de nok vil komme tilbake til oss på et tidspunkt etter sommeren, sånn at vi da får supplerende informasjon og kan gå videre for å finne ut hvordan vi kan sette i gang gode grep som gir langsiktig nytte, og som er kostnadseffektive».

No er det 1,5 år sidan departementet fekk rapporten, og i mai skulle statsråden ha eit par månader til. Er det Jernbaneverket ein ventar på, eller er det at regjeringa må ta stilling til kva for løysingar ein vil fremja for Stortinget?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:15:24]: Vi sa i mai at vi ventet på at Jernbaneverket skulle gjøre en del tilleggsutredninger, for i denne saken har det vært sånn at fagetatene har gitt én klar anbefaling, og kvalitetssikreren en stikk motsatt anbefaling. Det er en relativt sjelden greie i forhold til de fleste andre konseptvalgsutredninger.

Vi har fått den informasjonen som Jernbaneverket skulle utrede, og vi diskuterer fortsatt noen av elementene i det, men nå er det stort sett ferdig på utredningssiden. Nå er det den politiske siden som gjelder. Det er derfor jeg sier at vi tar sikte på at vi skal få behandlet dette før jul.

Men når temaet tas opp, skylder jeg likevel å gjøre Stortinget oppmerksom på at da den forrige regjeringen gjorde sitt arbeid med dagens nasjonale transportplan, var det ikke E16 den forrige regjeringen sa lå lengst framme i køen – det var E39. Den 29. august 2013 – altså rett før forrige stortingsvalg – var statsråd Marit Arnstad på Voss og fikk se på dette, og hun sa at E39 helt klart lå fremst.

Nå er det plutselig E16 en gir inntrykk av at er viktigst. Da er det fint å få vite om dagens opposisjon har endret oppfatning.

Kjersti Toppe (Sp) [12:16:36]: Det heng vel òg saman med korleis Hordaland fylkesting har prioritert, for å seia det slik. Men nok om det.

Eg har eitt siste spørsmål, og det gjeld det som var årsaka til den demonstrasjonen som var 8. november, for folk er utrygge. Bakgrunnen var at TV 2 hadde ein reportasje om den store steinblokka som heng oppi liene, som veg 3 000 tonn, og som var sånn at det firmaet som dreiv med fjellsikring, ikkje kunne utføra fjellsikringsarbeidet under. Samtidig gjekk både togtrafikken og biltrafikken som vanleg. Det er jo eit paradoks, og ein skjønar at folk vert redde.

Har statsråden nokon opplysningar om korleis ein handterer akkurat den steinblokka som no er gjord kjent, og som det er ein fare for at kan gli ut og skapa eit stort ras osv.?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [12:17:40]: For det første: Jeg er opptatt av veistrekningen, og jeg er opptatt av Vossebanen. Jeg har vært på de stedene sju ganger siden jeg ble statsråd. Jeg har kjørt tog, Bergensbanen og Vossebanen, kjørt lastebil og kjørt personbil på strekningen. Vi har møtt alle ordførerne, og vi har snakket med folk som bor der.

Når en da, etter selv å ha styrt i åtte år og knapt nok brukt én krone på strekningen, plutselig nå er bekymret for en steinblokk som ens egen regjering kjente til, og den regjeringens eneste respons på det var å sette opp en overvåkingsmekanisme, er det litt rart å framstille det som at dette nå er en nyhet. Dette er faktisk noe som den forrige regjeringen, med Vegvesenet, håndterte allerede i 2012. Da satte en opp et varslingsanlegg, og det er litt rart at det varslingsanlegget som en mente var godt nok da en selv styrte, plutselig nå er blitt en trussel.

Jeg vil bare minne om at dagens regjering bruker mye mer penger på rassikring på denne strekningen. Vi har framskyndet rassikringsprosjekt som ikke skulle vært igangsatt før neste år. Det blir gjennomført allerede nå. Vossebanen er en av de strekningene som får mye midler i tiltakspakken, til oppgradering, bl.a. rassikring, men også til vedlikehold og fornying.

Så denne strekningen får mer penger til vedlikehold, fornying og rassikring enn noen gang før. Samtidig er det viktig å få på plass en ny trasé, sånn at en unngår dette i framtiden.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 4.

Spørsmål 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Heikki Eidsvoll Holmås til klima- og miljøministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:19:08]: «I den nylig framlagte rødlisten går myrhauken fra å være sårbar til sterkt truet. I statsråd 23. oktober ble det gitt konsesjon til økt regulering av innsjøen Markbulia, bygging av et nytt Einunna kraftverk og en ny kraftledning fra Einunna kraftverk. Både NVE og Folldal kommune hadde gått imot utbyggingen. I utredningene og høringsuttalelsene til saken kommer det fram at området er hekkeområde for myrhauk.

Hvorfor har ikke statsråden sørget for at myrhaukens leveområde blir ivaretatt?»

Statsråd Tord Lien [12:19:45]: For å besvare dette spørsmålet er det nok riktig av meg å starte med å gi en kort bakgrunn for behandlingen av konsesjonssaken.

Kongen i statsråd har gitt tillatelse begrenset til sju meters økning av reguleringshøyden i et allerede eksisterende inntaksmagasin i Markbulia og et nytt Einunna kraftverk til erstatning for det gamle kraftverket som ble bygd i 1955. Det var i konsesjonssøknaden også søkt om å øke reguleringshøyden av Markbulia med både ni og ti meter. Saken har fått en omfattende og veldig grundig behandling etter vassdragslovgivingen basert på søknad med konsekvensutredninger, innstillingen fra NVE, med brede høringer, og befaring. Sammen med berørte departement har Olje- og energidepartementet på vanlig måte også vurdert saken i lys av prinsippene i naturmangfoldloven, herunder bestemmelsen om krav til kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet.

Det er store forskjeller på konsekvensene for miljøet av de to høyeste og det minste reguleringsalternativet som vi har gitt konsesjon til, ikke minst for områdene rundt Markbuli-magasinet. De negative virkningene for dyre- og planteliv for de ulike reguleringsalternativene har i denne sammenhengen vært et viktig tema i behandlingen av saken i departementet. Det framgår av NVEs innstilling at Naturvernforbundet, etter at søknaden ble fremmet, krevde en tilleggsutredning for fugl, bl.a. for myrhauken. Etter NVEs vurdering tilfredsstilte konsekvensutredningen for fugl kravene i utredningsprogrammet. NVE mente at en tilleggsutredning ikke ville gi vesentlig ny beslutningsrelevant informasjon. Det framgår også av NVEs innstilling at fagansvarlig for konsekvensutredningen for fugl ble forelagt opplysningene fra Naturvernforbundet. Fagansvarlig opprettholdt fortsatt sin konklusjon om at utbyggingen ikke ville ha mer enn en liten negativ konsekvens for myrhauk. Det forelå ifølge fagutrederen ingen konkrete reirfunn knyttet til myrhauk i undersøkelsesområdet for noen av de omsøkte reguleringer.

Det siste dokumenterte funnet av hekkende myrhauk i dette området ble gjort i 1988. Jeg merker meg at Naturvernforbundet sier at det trolig også var tilfelle i 1990 og 1991, men at det ikke ble dokumentert slike funn da. Dette er uansett funn som er 25 år gamle. Jeg står fast på at avgjørelsen er truffet på et forsvarlig kunnskapsgrunnlag, og kan ikke se at vurderingen av utbyggingens virkninger for myrhauk skulle ha vært noe annerledes på grunn av myrhaukens endrede status i oppdatert rødliste, som for øvrig ble lagt fram etter at konsesjonen var gitt.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:22:47]: Jeg takker for svaret. Jeg synes det er viktig å understreke én ting når statsråden trekker fram NVEs anbefalinger her, at NVE gikk imot utbyggingen i sin anbefaling. Når en art endrer status fra å være sårbar til å være sterkt truet, som nå, er det nest siste stopp før en art regnes som utryddet i Norge. Dette er etter min oppfatning gode grunner som skulle tilsi at når en art endrer status på den måten, burde man vise enda større varsomhet, gå igjennom de vedtak som er fattet, og se hvordan dette påvirker arten. Det er riktig som statsråden sier, at det var observert hekking i 1988, men det er altså lagt inn flere observasjoner av arten i artsdata-bankens artsobservasjoner i etterkant av dette. Hvorfor har ikke statsråden gjennomgått vedtakene som er fattet?

Statsråd Tord Lien [12:23:57]: La meg begynne med å gjenta det jeg sluttet med i mitt første svar. Denne konsesjonen er gitt før oppdateringen av rødlisten, og statusen til myrhauken var på det tidspunktet vi ga konsesjon, en annen. Vi ser uansett ikke at konklusjonen måtte ha blitt annerledes selv om det ikke skulle ha vært tilfellet. Når det er sagt, legger Olje- og energidepartementet selvfølgelig vekt på å balansere det viktige behovet for at vi fortsetter å utvikle vårt fornybare kraftsystem, basert på å ta i bruk vannkraftressursene. Regulerbar vannkraft betyr mye for måten vi driver systemet vårt på, og det betyr mye for Norges mulighet til å være en eksportør av fornybar kraft, både i form av kraft og i form av aluminium og silisium i arbeidet med å bygge et mer bærekraftig globalt energisystem.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:25:00]: Lovverket for konsesjonssaker legger følgende føringer: Hvis betydelige interesser står mot hverandre, skal saken forelegges Stortinget før konsesjon blir gitt, med mindre departementet finner det unødvendig.

Regjeringen har valgt ikke å sende vannkraftutbyggingen i Nedre Otta til behandling i Stortinget på tross av at dette er den største utbyggingen på lang tid, og at betydelige interesser står mot hverandre. Og nå når det også er gitt vannkrafttillatelse i Einunndalen, midt i myrhaukens leve-

område – og vi vet at myrhauken går fra å være sårbar til å være sterkt truet – begrunner likevel statsråden det å la være å trekke denne saken til Stortinget med å si at man mener at det i liten grad påvirker myrhauken, og at myrhaukens status ble oppdatert etter at konsesjonen var gitt, på tross av at NVE frarådet dette.

Spørsmålene mitt er: Hvor betydelige må interessekonflikter være for at statsråden skal sende saker til Stortinget? Og: Hvor utryddingstruet måtte myrhauken være før statsråden ville vært villig til å si at denne saken bør Stortinget behandle?

Statsråd Tord Lien [12:26:08]: Jeg får behov for å gjenta, når representanten Eidsvoll Holmås kaller dette området for «midt i myrhaukens leveområde»: Gitt at det ikke er dokumentert reirfunn i området på ca. 25 år, mener jeg det ikke er riktig fra Stortingets talerstol å kalle dette for «midt i myrhaukens leveområde».

Så er det riktig som representanten Eidsvoll Holmås pekte på, NVE anbefalte at vi ikke gir konsesjon. Det er en grunn til at vi har valgt å organisere vassdragslovgivningen på den måten vi har, i mer enn 100 år. Dette er beslutninger som det tilligger Olje- og energidepartementet å treffe, men jeg har også lyst til å peke på det som jeg også sa i mitt opprinnelige svar, at NVE ikke mener at kunnskapsgrunnlaget hva fugl angår, heller ikke myrhauken, er for svakt til at denne konsesjonen kunne avgjøres innenfor forsvarlige rammer.

Presidenten: Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:27:09]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.28.
